

ІСТОРІЇ ДЛЯ ДУШІ

ТАК НІХТО НЕ КОХАВ

№11 Ціна договірна

volyn.com.ua

Фото із сайту tsn.ua.

«Найстрашніша жінка світу»? Але кохана і щаслива!

● ОСОБЛИВИЙ ВИПАДОК

«Горіла, вижила — ховалась, соромилась і прославилась», — історія сильної матері, тіло якої обпалене на 65%

Фото із сайту turiapitt.com.

Після 864 днів у лікарні, перенесених близько 200 операцій найзаповітнішою мрією Турії Пітт було відчуття щастя материнства.

**«Як з козла
молока»:**
Ніна Матвієнко
розійшлася
з чоловіком після
50 років шлюбу

Фото із сайту instagram.com/tonya_matvienko.

Подробиці — на с. 8

с. 3-5

**Сільський
музикант,
овдовівши,
став для
сина і татом,
і мамою**

Фото Катерини Зубчук.

Зворушлива історія — на с. 10-11

**Чому одні в ліжку —
вічно голодні, інші —
завжди холодні**

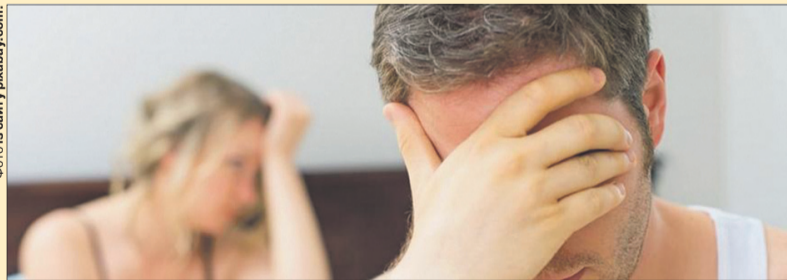

Фото із сайту pikabay.com.

Делікатна тема — на с. 6-7

«Тату, годі тобі «дрилювати» – сусід уже перестав на скрипці грати!»

Фото із сайту pixabay.com.

● **СТОП-КАДР** Цей підпис одного із гуру нашого конкурсу – жителя славного волинського міста Любомля Павла Олеха – нагадав мені «бородатий» анекдот: «Уявляєш, – розповідає чоловік своєму товаришу, – вчора, третя година ночі, а тут сусід гупає кулаком у двері! Я так перелякався, що в мене дріль із рук випав...»

Олександр ЗГОРАНЕЦЬ,
головний редактор місячника
«Так ніхто не кохав»

У такі важчі часи для країни, коли, здається, вона летить у страшну прірву – війна, високі ціни на все, ще й коронавірус прискорює це падіння – ваші листи з підписами у нашому конкурсі – ніби промінчики сонця в цю холодну пору, ніби бальзам на душу. Справжні ліки. Свідчення, що ми не даремно працюємо. Бо про таку кількість листів із позитивом мріють чи не всі редакції світу. А ми маємо!

А ще мріємо з 2022 року зробити постійною рубрику «Кохання з конверта», в якій друкували б історії вашого кохання. Повірте, воно варте того, щоб потрапити на наші сторінки. Бо кожне кохання – неповторне. Опишіть своє (43025, просп. Волі, 13, м. Луцьк, «Так ніхто не кохав», або – takvolyn@gmail.com.) чи просто підкажіть нам адреси, де оселилась Любов. Приїдемо і розкажемо світу.

А тепер ну ж бо знову вдаримо позитивними емоціями по коронавірусу та всіх інших негараздах – і прочитаємо веселі підписи 10-го туру нашого літературного фотоконкурсу «Стоп-кадр», а потім дружно передплатимо місячник «Так ніхто не кохав» на 2022 рік!

Бо, як співає «Бумбокс», «Люди ми тільки тоді, як дуже сильно любимо! Тільки тоді, коли любимо ми, можемо зватись людьми!». Тож не скупіться на слово «ЛЮБЛЮ»!

* * *

Нащо мені та страховка –
Хто її купляє,
Якщо кум мій дорогенький
Довгі руки має?!

* * *

Разом з кумом ми робили
мій ремонт в оселі...
І тепер я сам не знаю,

де вікна, де двері.

(Ольга ПЕТРОВА, м. Луцьк).

* * *

Будуєм швидко і надійно!

А охорона праці примітивна.

(Наталія НЕЛІНА,

сміт Вендичани Вінницької області).

* * *

Не свердли там, де не треба,

бо скоро попадеш на небо.

**Разом з кумом ми робили
мій ремонт в оселі...
І тепер я сам не знаю,
де вікна, де двері.**

* * *

Перший свердлить, хоч не вміє,

другий держить, бо жаліє.

* * *

Постав, дурню, драбину,

вилізь на щабліну.

Будеш дірку довбати – не бояться

падати.

(Анна КОСТЮК, учениця 7-го класу,

м. Ківерці Волинської області).

* * *

Техніка безпеки відпочиває.

* * *

Риштування поки підвезуть,

Виконроби потім підійдуть...

А ми тим часом впораємося вдвох:

Хоч і слабенько підсобляю,

Та друга міцно я тримаю!

* * *

Ось так-то, мабуть, не впаде,

Хіба футболочку порве.

Тримаю міцно свого друга,
адже у дрилі є напруга!

(Валентина КЛЮЧНИКОВА, м. Луцьк).

* * *

Мій товариш по роботі

так мною переймається,

щоб не впав я з висоти –

за теніску мою тримається.

(Світлана КОВАЛЬОВА, м. Луцьк).

* * *

Ось така страховка –

сильні руки та футболка!

* * *

Міцно я тебе тримаю,

а чи видержить футболка –

того я не знаю.

* * *

Новий дім ми вдвох будуєм –

І ось так себе страхуєм.

* * *

Таку страховку кожен знає:

Один працює, хтось – тримає.

(Леонід ХМІЛЕВСЬКИЙ, с. Дерно

Луцького району Волині).

* * *

Бачу, груба в них манера:

Не за те трима партнера.

* * *

За дурною головою

Не буде їм в житті спокою.

* * *

Працює він аж на тім боці –

Родився, видно, у сорочці.

(Микола КЛИМУК, м. Луцьк).

Продовження на с. 30

foto is saityu champions.com.ua

«Так ніхто не кохав»

3

№11

Пожежа розділила життя Турії на «до» і «після». Але її жителюбство, наполегливість і кохання тільки зміцнили.

«Найстрашніша жінка світу»? Але кохана і щаслива!

● **ОСОБЛИВИЙ ВИПАДОК** Саме любов допомогла Турії Пітт не просто повернутися до життя, а й стати мотиваційним спікером, аби витягати з дна відчаю інших людей. Історія цієї австралійки не просто дивує і надихає, а захоплює її силою духу і неймовірними почуттями її нареченого, для якого «і в радості, і в горі» — не просто слова

“ Дівчина провела в лікарні 864 дні, за цей час пережила близько 200 операцій із пересадки шкіри різних ступенів складності.

Надія АНДРІЙЧУК

ВІД КРАСУНІ — ДО ОБВУГЛЕНОГО ЧУДОВИСЬКА

Дівчина народилася 24 липня 1987 року, вдалася вродливицею і розумницею, здобула спеціальність гірничого інженера і працювала у великій сіднейській компанії, була моделлю, брала участь у модних показах. У 2010-му дійшла до чвертьфіналу конкурсу «Міс Австралія». Окрім того, активно займалася спортом:

каталася на велосипеді, бігала марафони. А ще у житті Турії Пітт було велике кохання — Майкл Хоскінс, із яким дівчина познайомилася ще в шкільні роки. Здавалося, так добре й безхмарно буде завжди... Але наближався фатальний 2011-й, однак ніхто навіть припустити не міг, яке лихо він принесе...

24-річна спортсменка і фотомодель подала заявку на участь у великому 100-кілометровому марафоні RacingThePlanet (RTP). Їй відмовили, бо вона не могла зробити вступний внесок — заплатити організа-

торам 1600 доларів. Проте за кілька днів до старту Турії і ще декільком атлетам подзвонили з оргкомітету і запропонували брати участь безкоштовно: виник недобір бігунів, тож марафон опинився під загрозою зриву. Пітт тут же змінила свої плани, щоб неодмінно потрапити на забіг, адже про це вона давно мріяла.

Продовження на с. 4–5

З нами – цікаво! Передплатіть!

МІСЯЧНИК
ТАК НІХТО НЕ КОХАВ
 volyn.com.ua
 передплатні індекси:
 86771, 60305, 86772
 (для читачів Волинської області),
 60779
 (для читачів інших областей).

ТІЖНЕВИК
Волинь
 Газета
 передплатні індекси:
 30000, 60306, 60305, 86772
 (для читачів Волинської області),
 97847
 (для читачів Рівненської області),
 61136 (для читачів інших областей).

ТІЖНЕВИК
Цікава
 ГАЗЕТА на вихідні
 передплатні індекси:
 60304, 60306, 60392, 86772
 (для читачів Волинської області),
 60312 (для читачів Рівненської області),
 60307 (для читачів інших областей).

МІСЯЧНИК
Читанка
 НЕЙМОВІРНІ ІСТОРІЇ І ЛЮДСЬКІ ДОЛІ
 ДЛЯ ВСІХ
 передплатні індекси:
 97847, 86772
 (для читачів Волинської області),
 60313
 (для читачів Рівненської області),
 60780
 (для читачів інших областей).

Попри все, Майкл і Турія залишилися разом. А ще – навчилися цінувати кожну мить життя, радіти кожному світанкові.

Публікуючи на своїй інстаграм-сторінці світлини з малюком, жінка зазначила, що не боялася болю під час пологів, бо пережила чимало операцій.

Початок на с. 2

...Маршрут пролягав через лісосмугу і підіймався в гори. На височину майже одночасно дісталися шестеро: четверо чоловіків, Турія і ще одна 35-літня учасниця. Коли почувся «жахливий звук, схожий на рев величезної важкої вантажівки», вони не одразу зрозуміли, що десь позаду спалахнула пожежа. А невдовзі полум'я зімкнулося навколо бігунів — вони опинилися у вогняній пастці. Пізніше Турія пригадувала уривками, як сіла на землю, як ставало все спекотніше і спекотніше, як, не витримуючи цього жару, вона схопилася, щоб втекти, і... влетіла у вогонь, а «далі було просто чорно і жарко»...

Вертоліт медиків прилетів за марафонцями тільки через чотири години. Весь цей час атлети-чоловіки як могли рятували життя обох дівчат: вибрались на вершину скелі, куди не діставав вогонь, вони своїм одягом прикривали від сонця їхні опіки, змочували питною водою, намагалися привести до тями...

Турія Пітт втратила всі пальці і кисть правої руки, на лівій — частково. Вона позбулася носа, отримала опіки 64 відсотків поверхні тіла. Пізніше, в лікарні, медикам довелося ампутувати дівчині ногу. У перші дні ніхто взагалі не думав, що вона виживе. І якщо в той найважчий період після пожежі видряпатися з лап

смерті їй допомогли молодість і міцне здоров'я, то вперше подивитися на себе в дзеркало, освоїти протез і через три роки з'явитися на обкладинці глянцю Турія, як сама зізнається, змогла тільки завдяки коханням.

Дівчина провела в лікарні 864 дні, за цей час пережила близько 200 операцій із пересадки шкіри різних ступенів складності. У день, коли вона вперше після пожежі глянула на себе в дзеркало, їй здалося, що краще було б ніколи не вибратися з того вогню, — з люстерка

Найбільше жінка переймалася тим, що після перенесених травм медики не дозволять їй народжувати, але, на щастя, внутрішні органи не постраждали і протипоказань для вагітності лікарі не бачили.

на неї дивилася ніби чужа людина, яка зовсім не нагадувала колишню модель Турію Пітт. Страшні опіки спотворили її до невпізнання. Тіло й обличчя дівчини, яка ще зовсім недавно красувалася на обкладинках глянцю, тепер були всуціль вкриті рубцями. Упродовж двох років їй довелося носити спеціальний компресійний костюм і маску для згладжування шрамів. Тривалий час після лікарні вона не могла змусити себе вийти на вулицю

— постійно комплексувала: їй здавалося, що всі дивляться на її понівечені вуха, щоки та ніс. Позбутися цих упереджень дівчині вдалося тільки завдяки неймовірній силі волі та підтримці рідних.

«ЦЕ ВСЕ ТА Ж ТУРІЯ, ЛИШЕ ШКІРА ТРОХИ ЗМІНИЛАСЯ»

А головною людиною в її житті увесь цей період був наречений Майкл Хоскінс. Він завжди перебував поруч, поки дівчина балансувала між життям і смертю, терпляче і турботливо допомагав знову стати собою. Аби якомога менше залишити кохану на самоті, Майкл змінив роботу поліцейського на іншу, яка давала йому більше вільного часу. Чоловік чудово розумів, що Турія не хоче, щоб люди її жаліли, вона просто прагне жити своїм життям. І він зумів знайти для нареченої правильні слова, переконати, що справа зовсім не в її зовнішності, що для нього вона залишається і завжди буде тією ж, яку він колись полюбив. Ще коли кохана перебувала в реанімації, він купив їй обручку з діамантом, а згодом освідчився. «Вона красива і дивовижна, у неї просто божевільна енергія. І ми завжди разом. Це все та ж Турія, лише шкіра трохи змінилася», — казав Майкл кореспондентам.

Через два місяці після того, як дівчину виписали з лікарні, молоді люди одружилися, а вже через рік пара організувала спільний велопробіг на 2 164 кілометри — від Сіднея до Улуру (Улуру, або ж Аерс-Рок, — великий овальний оранжево-бурий масив гір у північній частині Австралії. — Ред.). Крім того, Турія брала

У кожного це «кепсько» своє

- **погляд** Але кожен це проходив. І має пишатися собою, радіти, що подолав

Яніна СОКОЛОВА,
журналістка, телеведуча

Коли я була маленька, завжди усміхалася. Це не було нервово чи награно, я просто раділа життю і вірила, що все буде добре. Тю, що не ясно, небо за нас. Та й взагалі це так круто жити. Бо можливо неможливе. І життя — прекрасне.

У 30 я поїхала до Америки. Я переїжджала зі штату у штат. На моєму шляху зустрічалися сотні людей, які чомусь весь час у гуморі. Вони не знали, хто я. Я не знала, хто вони. Просто люди. Усміхалися, коли зустрічали, і усміхалися, коли прощалися. Культура така. Дивні...

Один темношкірий таксист Мет навіть пропонував допомогти з житлом, якщо надумаю залишитися

//

Напишіть тим, кого любите, що любите, вони може, і не знають. Це зробіть їх щасливими і змусить усміхнутися.

в Америці. Ну, я би у 30 теж собі допомогла. Але Мету сказала: «Сенку ю вері мач, я люблю Україну».

Зараз мені 37. Навколо стільки хейту, зла і ненависті, міксованих тупістю, стільки нещирості і притворства, але я усміхаюся, бо завтра може і не бути, навіть киснути.

Коли падали під час теракту башти-близнюки, люди не думали про ненависть. Вони писали, дзвонили тим, кого люблять.

Ми нічого не знаємо про життя тих, хто нам здається благополучним. Ми нічого не знаємо про життя тих, хто усміхається. Але ми точно можемо зробити своє життя таким, заради якого варто жити. Кожен з нас по-своєму. Але знаємо як...

Коли у мене був рак, було легше. Це як на війні. Я чітко розуміла, з чим борюся, і жила кожен день як останній. Мета була одна: ворога знищити. Зараз, коли раку (тьху-

тьху) нема і я стала жити як зазвичай, зрозуміла, що не радію з того, що маю. Я часто нарікаю і ламаю голову: як-то все розрулити, чи вистачить мені сили, чи правильно роблю, чи поруч той, хто не зрадить. За цією боротьбою ми втрачаємо. Ми не радіємо з того, що дало нам небо. Всім різне, але дало. Бо насправді щастя у простих речах. Головне — вміти його відчувати. І «перестати здригатися» (Даля Грибаускайте).

Сьогодні ви починаєте новий тиждень.

І якщо нема приводу для радості, то згадайте ті часи, коли було кепсько. Але ви — круті, бо це «кепсько» ви подолали. У кожного воно, це «кепсько», своє. Але кожен це проходив. І має пишатися собою, радіти, що подолав. Уявіть, що завтра може не бути.

Ви би сиділи насупленими і чекали кінця? Навряд.

Напишіть тим, кого любите, що любите, вони може, і не знають. Це зробіть їх щасливими і змусить усміхнутися.

Як усміхаюся сьогодні я. Гарного тижня, українці.

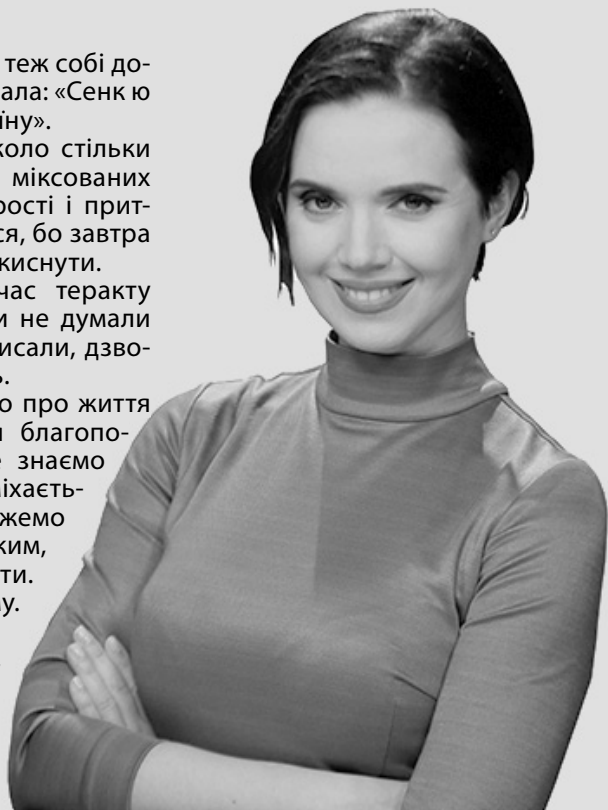

фото Ісаєвич 18000.com.ua

«Насправді щастя у простих речах. Головне — вміти його відчувати».

участь у запливі на 20 кілометрів на заході Австралії, пройшла по Великій Китайській стіні, знову почала бігати марафони і займатися серфінгом.

У 2014 році австралійський жіночий журнал The Australian Women's Weekly вийшов із дуже незвичайною обкладинкою: замість стандартної красуні перед читачами постало обличчя дівчини, яку навряд чи хтось назвав би гарною. Це була Турія Пітт, ще недавно відома модель і перспективна спортсменка. Її сила духу настільки вразила співвітчизників, що дівчину визнали жінкою року.

Після пережитого Турія покинула роботу гірничого інженера і стала мотиваційним оратором. Подорожуючи Австралією та Африкою, вона ділилася своїм досвідом, вчила людей прийняти й полюбити себе і допомагала постраждалим отримати послуги конструктивної хірургії коштом створеного благодійного фонду.

Про історію Турії знято документальні фільми, а сама вона написала автобіографічну книгу Everything to Live For («Все, заради чого варто жити»), яка здобула шалену популярність.

Найбільше жінка переймалася тим, що після перенесених травм медики не дозволять їй народжувати, але, на щастя, внутрішні органи не постраждали і протипоказань для вагітності лікарі не бачили. Тож у 2017-му 30-літня Турія на своїй інстаграмсторінці поділилася із шанувальниками знімками з немовлям і розповіла, що не боялася болю під час пологів, оскільки перенесла чимало серйозних операцій і уявляла, що це може бути. У 2020 році в сім'ї народилася друга дитина.

Жінка не приховує, що втомлюється від нескінченної вервечки повсякденних справ, але все одно турбота про рідних приносить їй радість. Тож Турія радить усім не будувати грандіозних планів на майбутнє, а насолоджуватися кожним днем. Хто-хто, а вона точно знає: життя непередбачуване — наступний світанок може принести і несподівану втіху, і неждане горе. І попри те, що недоброчливці називають її «найстрашнішою жінкою світу», Турія почувається щасливою і впевненою, адже їхнє з Майклом кохання, пройшовши серйозне випробування, тільки зміцніло.

ДО РЕЧІ

Лікування Турії Пітт обійшлося в суму близько мільйона євро. Лише частину цих коштів було компенсовано організаторами забігу, та й то тільки після того, як її родина подала на них до суду за відсутність заходів безпеки. Річ у тім, що марафон відбувався у вересні, а це найбільш пожежонебезпечна пора в Австралії. Однак інструктори не попередили спортсменів про цю загрозу. Крім того, спеціальні служби екстреного реагування не були готові до такого розвитку подій і медики прибули на місце катастрофи аж через 4 години. Турія зуміла довести такі аргументи парламентській комісії, яка займалася розслідуванням пожежі, в результаті вона і ще троє потерпілих отримали по 450 тисяч євро компенсації.

За матеріалами champion.com.ua,
mors.in.ua, uk.hrvwiki.net, fondeco.ru,
miridei.com.

А може, варто погодитися на «мирову»? Інтимна близькість багатьом парам допомагає згладити гострі кути у стосунках.

Чому одні в ліжку — вічно голодні, інші — завжди холодні

- **ДЕЛІКАТНА ТЕМА** — Мій чоловік останнім часом починає уникати інтимної близькості: то втомився, то треба вдосвіта вставати, то ще якісь відмовки. Коли я проявляю активність, жартома називає мене німфоманкою. Невже краще мати фригідну жінку? От хоч бери й читай йому лекцію про користь сексу, — скаржилася подругам 40-річна Оксана

Оксана КРАВЧЕНКО

«ПІСЛЯ ВЕСІЛЛЯ МИ КОХАЛИСЯ ЩОДНЯ «НА КОЖНОМУ ПІДВІКОННІ», А ТЕПЕР...»

Сексологи стверджують, що немає рекомендованого показника кількості статевих актів на тиждень чи на місяць, проте є умовно фізіологічна норма для конкретної пари. Коли двоє людей починають інтимні стосунки, відбувається те, що називають «притиркою». Спочатку пара переживає пе-

ріод гіперсексуальності, чому сприяють гормони, які викликають сильний потяг і бажання незалежно від статевої конституції. Але не можна розраховувати, що так буде завжди, а тим більше дорікати: «Після весілля у нас був секс на кожному підвіконні тричі на день, а тепер ти мене не любиш».

З часом у пари формується своя «норма» — та кількість статевих актів на тиждень чи місяць, яка є комфортною для обох. Тому якщо їх влаштовує секс раз на пів року і це в обох

не викликає негативних емоцій, то все гаразд. Якщо ж хтось відсутністю близькості переймається, страждає, то це тривожний симптом порушень у стосунках, а іноді й привід звернутися до спеціаліста.

Чому в одних людей полум'я пристрасті сильніше, ніж в інших? Ось, наприклад, Оксана зізнавалася:

— Іноді дуже серджуся на чоловіка за те, що любить хильнути з друзями. Буває, що цілий день не розмовляю

“ З часом у пари формується своя «норма» — та кількість статевих актів на тиждень чи місяць, яка є комфортною для обох.

з ним. Але вночі у ліжку нічого із собою не можу вдіяти, тягне до нього, хочу «миритися»...

Справа в тому, що мозок реагує на секс приблизно так, як на наркотик. При збудженні в кров викидається гормон задоволення дофамін, наднирники починають виробляти адреналін, а гіпоталамус продукує окситоцин і пролактин. Під час оргазму вивільняється ще більше різних гормонів, що створюють почуття блаженства та ейфорії, яке хочеться пережити знову. Проте не у всіх однакова схильність до залежностей.

У минулому жінкам з підвищеним сексуальним потягом ставили діагноз «сказ матки», вважали це хворобливим розладом. Рекордсменкою в ліжку визнана американська порноактриса Ліза Спарк, яка виграла цей титул на чемпіонаті світу з сексу Eroticon 2004. Впродовж 24 годин вона займалася коханням із 919 чоловіками. І при цьому залишалася при свідомості.

Нині ж сексологи-психологи називають німфоманію (коли сексу хочеться дуже багато) не хворобою, не розладом, а фізіологічною особливістю, що виникла внаслідок дитячих психотравм.

Німфоманками можуть бути жінки, яким у дитинстві бракувало любові та прийняття батька. Для них кохання — це коли є близькість і контакт, але вони не вміють правильно вибудувати діалог із партнером. Тому обирають тільки секс, навіть не усвідомлюючи того, що насправді вони голодні на увагу, ласку, тепло, їм важливо бути не наодинці, пригорнутися, відчути, що вони бажані.

Інший бік медалі — фригідність. Це дуже застаріле поняття, що описує жінок, які не можуть відчути оргазм. Зараз живляють термін аноргазмія. За словами експертів, цей сексуальний розлад насправді є дуже рідкісним. Найлегше назвати жінку, яка просто до кінця себе не пізнала, яку не вдалося «запалити», холодною «колодою». Можливо, їй у дитинстві втовкмачили у голову заборону на секс, мовляв, це огидно і соромно. Причини знову ж таки «у голові», тому вони, як правило, легко опрацьовуються з психологом або сексологом.

Трапляється, проблеми починаються, бо партнери не підходять одне одному через різну статеву конституцію. Але й таку ситуацію спеціалісти не вважають безвихідною. Якщо є справжні почуття і довіра, можна порозумітися. Висока статеві конституція не означає, що цій людині потрібен постійний секс із проникненням. Можна досягти розрядки за допомогою сексуальних ігор, еротичних ласк. Головне, щоб обом було комфортно і приємно.

10 ПРИЧИН НЕ ЛІНУВАТИСЯ ЗАЙМАТИСЯ СЕКСОМ

Окрім того, що інтимна близькість поліпшує стосунки, додає їм нових барв, вона ще й зміцнює здоров'я. Медики кажуть, що секс — це:

1 Найкращі ліки від імпотенції й раку простати

Лікарі з тривогою констатують, що майже 50% чоловіків після 40 років можуть страждати від еректильної дисфункції. Тож усі молоді люди бояться того моменту, коли це трапиться з ними. Але найкращі ліки від імпотенції... секс. Ерекція змушує кров активно циркулювати судинами статевого члена, що зберігає тканини здоровими. Плюс — у сексуальних стосунках, як у спорті: що більше ви тренуєтесь, тим кращі результати.

А ще регулярна еякуляція знижує ймовірність розвитку раку простати. Австралійські вчені провели дослідження, згідно з яким чоловіки, котрі мали оргазм приблизно 20 разів на місяць, менш схильні до розвитку цього виду онкозахворювання. Велика частина рідини, що продукується під час еякуляції, виділяється передміхуровою залозою. Якщо «виверження» не відбувається, рідина накопичується, що може викликати багато проблем. Негативно позначається і раптова зміна частоти еякуляцій. Менше шансів на розвиток раку простати мають ті, хто живе розміреним і впорядкованим сексуальним життям.

2 Ефективна можливість зняти стрес

Коли глибоке дихання і різноманітні методики не допомагають розслабитись, займіться сексом. Під час любові организм виробляє речовини, які допомагають придушити відчуття тривоги, мають заспокійливу дію. Згідно з дослідженнями, відразу після статевого акту люди значно легше переносять стресові ситуації, наприклад необхідність виступу на публіці. За словами Шини Амбардар, психіатра з Каліфорнійського університету, сексуальне збудження позитивно впливає на ділянки мозку, які відповідають за відчуття впевненості, і вони залишаються активними ще якийсь час після близькості.

3 Профілактика інсульту та серцевих нападів

Обійми та секс допомагають нормалізувати артеріальний тиск, зокрема діастолічний, тобто нижнє його значення. Вчені також дослідили, що у чолові-

ків, які регулярно займаються коханням, ймовірність розвитку серцево-судинних захворювань знижується на 45%. А ізраїльські науковці з'ясували, що люди, які перенесли серцеві напади, можуть покращити своє здоров'я, повернувшись до звичного рівня сексуальної активності. Хоча в деяких випадках (у стресових ситуаціях, в екстремальних умовах) це може спричинити проблеми, але загалом любові хоча б раз на тиждень впливають на здоров'я краще, ніж відсутність сексу взагалі. Треновані чоловіки, яким нескладно підійматися сходами, бігати підтюпцем або пройти пару кілометрів, не повинні уникати близькості для поліпшення фізичної форми і міцніших подружніх стосунків.

4 Альтернатива фізичним вправам

Процеси збудження, реалізації статевого акту та розрядки вмикають всі органи і системи організму. Тому за рівнем навантаження на серцево-судинну систему секс подібний до кардіотренувань. Під час гарячих інтимних стосунків зростає частота дихання, ви втомлюєтесь, спалюєте калорії. Якщо займаєтесь сексом тричі на тиждень протягом 15 хвилин (а хтось і частіше, й довше), то позбуваєтеся зайвої ваги, глибоке дихання насичує клітини киснем, а тестостерон, що виробляється під час акту, зміцнює кістки та м'язи.

5 Засіб для підвищення імунітету

Регулярний і якісний секс — гарний метод для боротьби із застудою чи іншими сезонними захворюваннями. Він позитивно впливає на рівень імуноглобуліну і сприяє підвищенню кількості лімфоцитів, які є ключовою умовою протистояння інфекціям. Кількість імуноглобуліну класу А — антигена, що допомагає організму запобігати недугам, — зростає, якщо часто статево активні збільшуються. І це викликає сплеск активності імунної системи.

6 Спосіб омолодження

Якщо займаєтесь коханням не менше ніж тричі на тиждень, це допоможе вам скинути 10 років, стверджує шотландський дослідник Девід Вікс, нейропсихолог з Королівської Единбурзької лікарні. Його

дослідження про вплив сексу на старіння описані в книзі «Секрети супермолодих». Інтим покращує кровообіг, що позитивно позначається на шкірі, вона стає пружною і не має зморщок.

7 Знеболювальний ефект

Під час статевого акту здатність організму переносити біль різко зростає, особливо у жінок. У міру того, як ваша партнерка наближається до оргазму, її больовий поріг стає майже на 100% вищим, ніж зазвичай. Доктор Джордж Е. Ерліх, фахівець із Філадельфії, що спеціалізується на артриті, провів дослідження, щоби визначити зв'язок між цим захворюванням і сексом. Він зробив висновок, що пацієнти, які регулярно займаються коханням, менше страждають від скруті суглобів і неприємних відчуттів у них.

8 Нормалізує роботу сечового міхура і кишківника

Під час сексу працюють чимало груп м'язів. Регулярне інтимне життя благотворно впливає, наприклад, на квадрицепси, м'язи тазу, попереку і верхньої частини спини. Завдяки такому тренуванню ви можете забезпечити нормальне функціонування сечового міхура і кишківника.

9 Сприяє регулярному менструальному циклу

Багато жінок непокоять біль і погане самопочуття під час місячних. Аби цьому запобігти, не лініуйтеся в ліжку: секс регулює гормони, які в свою чергу позитивно впливають на менструальний цикл. Окрім того, у стані збудження виникає підвищений приплив крові до всіх органів статевої сфери, що оздоровлює їх. А ще кохання допомагає збільшити жіночі груди і посилює відчуття запахів.

10 Заміняє снодійне

Після фізичної втоми, як правило, хочеться добряче виспатись. Секс діє так само, як і напружена робота. Пришвидшення пульсу призводить до посткоїтальної релаксації. Тому акт гарячого кохання може стати рятівним для тих, хто страждає безсонням. Після еякуляції чоловіки почуваються млявими і їх важко розбудити. І у жінок, якщо вони вже втомилися, статевий акт викличе сонливість.

Отже, гарне самопочуття і позитивний настрій — це ті «бонуси», які дає регулярний секс, роблячи наше життя яскравішим і щасливішим.

Гарне самопочуття і позитивний настрій — це ті «бонуси», які дає регулярний секс.

Ніна Матвієнко назвала книгу спогадів «Уже так не буде, як є». Пророче?

«Як з козла молока»: Ніна Матвієнко розійшлася з чоловіком після 50 років шлюбу

- **НЕСПОДІВАНИЙ ПОВОРОТ** Народна артистка України, яка навесні відсвяткувала золоте весілля з художником Петром Гончарем, зізналася, що насправді вони більше не живуть разом. Як пояснила знаменита співачка, саме вона була ініціатором розриву й попросила покинути її

лія ЛІС

У програмі «Позаочі» на телеканалі «Інтер» 74-річна Ніна Матвієнко сенсаційно заявила, що більше не живе з батьком її трьох дітей Петром Гончарем (художник, генеральний директор Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» — музею його батька, художника-скульптора. — **Ред.**). Хоч цьогогоріч відсвяткували золоте весілля — одружились 5 березня 1971 року.

Ніна Митрофанівна розповіла, що сама стала ініціаторкою розриву та запропонувала чоловікові виїхати з їхнього будинку й переселитися на дачу на Київщині.

«Я його попросила покинути мене. Петро вважав, що він ще має своє життя, яке вибрав. Не було жодного скандалу, нічого. Тут було розуміння, що від

— Я дозволила: «Кажі людям, що я погана чи ще щось таке. Говори, що хочеш». Але всі думають, що він мене покинув, — поділилася співачка.

нього вже жодної користі в домі. Як з козла молока. Я дозволила: «Кажі людям, що я погана чи ще щось таке. Говори, що хочеш». Але всі думають, що він мене покинув», — поділилася співачка.

Артистка додала, що їй більше не болять це питання. Матвієнко набридло все життя забезпечувати сім'ю й чоловіка, тому виконавиця наважилася зняти з себе цей тягар.

«Я все життя була, як чоловік, забезпечувала сім'ю. То навіть воно на старість ще? У нього ніколи не було коштів. Ми жили на одну мою зарплату до 60 ро-

ків. Але це не його провина. Батько — Іван Гончар — був українським патріотом, збирав ікони, хоча й був комуністом. У нього забрали партійний квиток, і вже синові не було дорogi через те, що сталося з батьком», — розповіла зірка.

Втім, вона запевнила, що ніколи не сварилася з Петром через те, що він не заробляв. Спершу Ніна Митрофанівна думала, що щастя — це лише чоловік та діти. Але, за її словами, декілька разів він її дуже підводив. Одну з образ вона запам'ятала на все життя.

«Якось діти хворіли, а мені

треба було йти на концерт ідеологів. Я йду на репетицію, а він тікає з дому, наздоганяє мене і каже: «Я не буду з дітьми сидіти. Вони хворі, то ти сиди з ними». Через це я 16 років була невідомою за кордон... Що я не прийшла на цей концерт. Мене здали», — розповіла співачка. Ніна Митрофанівна зізналась, що їй доводилося пробачати й подружні зради.

«Я довго не розуміла, що таке ревнувати, тому що я вірила. Перший раз — це навіть були не ревності, а щось страшніше, переляк був сильний, коли я зрозуміла, що мене використали в житті», — пригадала вона.

Ніна Митрофанівна додала, що зараз між нею та чоловіком Петром Івановичем немає тепла та душевного спілкування.

У їхньому шлюбі, нагадаємо, народилося троє дітей: сини Іван (Януарій, ієродиякон церкви Іоанна Богослова в Ніжині) та Андрій (художник-іконописець) і донька Антоніна (співачка Тоня Матвієнко, дружина Арсена Мірзояна). Мають двоє онучок від Антоніни — Уляну (1998) і Ніну Мірзоян (2016). Найменшу назвали на честь знаменитої бабусі.

«Усі ми — тимчасові гості на цій Богом створеній Землі».

«Ніколи не кажіть, що ви вже не побачите рідну вам людину, не відчуєте її любові...»

● **ВАЖЛИВІ СЛОВА** 5 порад тим, хто втратив близьких

**Митрополит ЕПІФАНІЙ,
глава Православної церкви
України**

Непростий час нині. Багато людських життів забирає і ця згубна хвороба, і її наслідки, і війна та інші біди... Важко, безумовно, дуже важко втрачати близьких людей. І біль, і сум, і жаль, і плач, і сльози — це все природно, і не варто цього соромитись чи приховувати. Всі ми — лише люди. І всі ми — тимчасові гості на цій Богом створеній Землі, і будемо переходити у Вічність кожен у свій час — хтось раніше, хтось пізніше.

День і ніч, літо і зима, молодість і старість, радість і смуток, народження і смерть... Для всього у цьому світі є свій, визначений Божим Промислом, умовний початок і умовний кінець. Ми, як християни, знаємо, що смерть не є протилежним поняттям до життя, вона є межею, яка розділяє це тимчасове життя і вічне. Пам'ятаймо, що у час Таїнства Хрещення ми духовно народжуємося для життя вічного з Богом.

Коли ви втратили близьку людину і страждаєте від душевного болю, суму, розгубленості, почуття безвиході й жалю, пам'ятайте:

❶ **Смерть — це не кінець, а рух далі.** День смерті — це час, коли душа розлучається із тілом, коли полишає всі хвороби, скор-

боти, проблеми і клопоти та переходить від життя тимчасового у життя вічне, де немає ні хвороби, ні печалі, ні зітхання.

❷ **Спочили продовжують жити.** Ми знаємо, що у Бога немає мертвих: «Бог же не є Бог мертвих, а живих. Бо в Нього всі живі» (Лк. 20:

“ **Любов до наших спочилих рідних нікуди не зникає, вона приймає інші обриси — живе вже не в обіймах чи дотиках, а у нашій пам'яті, в наших серцях, молитві, у надії зустрітись у Царстві Божому та отримати радість тої зустрічі вже навечно.**

38), просто хтось на землі, а хтось вже у Вічності. Любов до наших спочилих рідних нікуди не зникає, вона приймає інші обриси — живе вже не в обіймах чи дотиках, а у нашій пам'яті, у наших серцях, молитві, у надії зустрітись у Царстві Божому та отримати радість тої зустрічі вже навечно.

❸ **Зустріч — попереду.** Смерть — це розлука на певний час. Ніколи не ка-

жіть, що ви вже не побачите рідну вам людину, не відчуєте її любові... Ви маєте можливість зустрітись у вічності у визначений Богом час. Проводжайте спочилу людину з надією побачення, бажайте їй добра і моліться за неї, а також достойно проживайте своє життя.

❹ **Не впадайте у відчай — це гріх.** У час біди, коли людина дуже вразлива і слабка духом, злі сили не сплять, це їхній «зоряний час», бо вони намагаються відібрати надію, зашкодити не лише нам, але й спочилим, позбавивши їх необхідної для них нашої сердечної молитви. У цей момент справи милосердя, молитва і Таїнства — це та могутня допомога не лише тим, хто переживає біль втрати, а й тим, хто відійшов у Вічність. Не тільки моліться про спочилих, але й від їхнього імені робіть благодіяння іншим. Молитва і милостиня виявляють нашу любов, доводячи істину: смерть можна подолати любов'ю.

❺ **Не залишайте нікого та й самі не залишайтеся наодинці з горем.** Ви — не самі. Не варто закривати своє серце в горі, християнам дана заповідь носити тягарі одне одного. Тому не залишайтеся самі і не залишайте нікого наодинці з горем, чиніть по-християнськи, будьте небайдужими та милосердними, але не багатослівними. Щирі співчуття, обійми, підтримка і добрі справи у таких ситуаціях говорять більше та гучніше за будь-які слова.

Коли дружини не стало, синам Василеві було всього одинадцять, а сьогодні його роки добігають уже до повноліття. Зростом батька вже перегнав.

Сільський музикант, овдовівши, став для сина і татом, і мамою

- **НА ПОВОРОТАХ ДОЛІ** Степан Кузуб живе в селі Сошичне Камінь-Каширського району Волині, і ось уже п'ятнадцять років працює художнім керівником у місцевому Будинку культури: майстерно грає на баяні, акомпануючи самодіяльним колективам. Цим талантом захоплюються, але, здається, не дивуються, сприймаючи як належне, бо, як довелося почути, дід чоловіка був із ромів, а вони мають хист і до музики, й до співу

Катерина ЗУБЧУК

«ЧИМАЛО РОКІВ Я ПРАЦЮВАВ НА ПИЛОРАМІ І ГРАВ НА ВЕСІЛЛЯХ»

Ми зустрілися в Будинку культури, який, відчувається з подальшої розмови, став для Степана Кузуба особливим домом, де здійснилася його мрія про сцену. Тут він

створив колектив «Троїсті музики», взявся акомпанувати співочому ансамблю «Молодички», з яким виступав не лише на Камінь-Каширщині. А вже завдяки цьому його закріпили в районі. І ось уже музиканта із Сошичного запрошує як акомпаніатора знаний народний аматорський ансамбль «Приданки» із Гути-Боровенської, з яким

баяніст побував на мистецьких фестивалях і в Луцьку, і в столиці України. А шлях до визнання, про яке сьогодні свідчать численні відзнаки, був непростий.

— І дід мій грав на різних інструментах, і батько. Я теж рано взявся за гармошку, потім був баян, акордеон. Із восьми років виступав на шкільній сцені, — розпові-

дає чоловік. — Хотів вчитися в Луцькому культосвітньому училищі. Але не зміг вступити, бо з дитинства дуже заїкався. А коли вже переріс цю ваду, то пізно було сісти за студентську парту. Тож я — музикант-самоучка. Скористався тим, що по сусідству жили хлопці, які навчалися в культосвітньому, і нотну грамоту трохи освоїв. Чимало років працював на пилорамі і грав на весіллях...

А в 2006-му в житті чоловіка сталася переміна: тодішня директор Будинку культури Галина Шворах, яка бачила обдарованість Степана Кузуба, запропонувала йому стати художнім керівником у культосвітньому закладі Сошичного. Він, на той час 30-літній чоловік, охоче (хоч і не без переживань, бо ж чекала нова справа) погодився. І ось уже п'ятнадцять років

на цій посаді.

«Я ДАВ СОБІ СЛОВО: ПОКИ ВАСИЛЬ НЕ СТАНЕ НА НОГИ, ПРО ВЛАШТУВАННЯ ОСОБИСТОГО ЖИТТЯ Й ДУМКИ НЕ МОЖЕ БУТИ»

Розумію, що непросто чоловікові говорити про втрату дружини, життя якої так передчасно забрала страшна недуга. Тож починаю мову з того, що прошу згадати, хто вона, та жінка, яка подарувала йому сина, де зустрів свою суджену? Слово за словом — і вимальовується історія їхнього кохання. Як це часто буває, двох молодих людей звів випадок. У 2002 році поїхав Степан у гості до сестри, яка замужем у селі Жукин Вишгородського району на Київщині, — там і познайомився з майбутньою дружиною Наталією. Йому — 27, їй — 20 літ. Вертався додому з думкою, що зустрів свою долю. А десь через пів року приїхав сюди вже з родиною й посватав дівчину. У лютому 2003-го в Сошичному було їхнє весілля. Гості вітали зі шлюбом, зичили щастя в сімейному житті. І в подружжя була любов та злагода. Наталія ніколи не пошкодувала, що покинула своє село й подалася за чоловіком у невідомий їй край.

— Пів року ми жили з моїми батьками, — пригадує чоловік, — а потім купили собі хатину. У 2004-му, 9 січня, у нас народився син, якого назвали Василем...

І все в них добре було. Аж поки не постукала в хату біда. У 2015-му захворіла дружина. Діагноз лікарі поставили невтішний. Степан, котрий, як каже, любив і завжди обєрїгав свою Наталію, не склав руки від безсилля. Він возив дружину до лікарів і у Вінницю, як порадили йому,

Фото Катерини ЗУБЧУК.

Степан Кузуб: «І дід грав на різних інструментах, і батько. Я теж рано взявся за гармошку, потім був баян».

і в Київ — в Інститут імені Богомольця. Пам'ятає слова професора Олексія Дронова

“**Вертався додому з думкою, що зустрів свою долю. А десь через пів року приїхав сюди вже з родиною й посватав дівчину.**

про стан жінки: «Ви її хоч би додому довели». Ще чотири місяці жила Наталія. В останні свої дні вона, певно, відчуваючи, що закінчується її земний шлях, говорила чоловікові, як він зараз пригадує, аби сина їхнього виховав.

Василеві було тоді одинадцять. Зараз він уже в Камінь-Каширському профтехучилищі здобуває спеціальність електрозварювальника. Позаду шість

Фото з архіву Сошицького Будинку культури.

Посаду художнього керівника Будинку культури пан Василь сприйняв як щедрий дарунок долі. У перший же рік створив і очолив знаний нині на Камінь-Каширщині колектив «Троїсті музики» (на фото він другий справа).

літ, упродовж яких Степан Кузуб вчився жити без дружини, але з думкою про неї.

— Дуже тяжко було, як померла Наталія, — каже чоловік. — Тож я раніше міг допомогти на кухні, коли до якогось свята готувалися, а як не стало дружини, то треба було самому і прибрати, і попарити. Вранці встати й зварити їсти, аби дитина не йшла до школи голодна. Моя мама багато в чому виручала, поки син був менший, доки я освоїв всю домашню роботу. Овдовівши, по-справжньому оцінив, яка то важка жіноча праця по хазяйству. Тепер для мене не проблема накрутити голубців, наліпити вареників, приготувати якісь смаколики — мусив вчитися, бо ж син до ровесників ходив і бачив, що в них на столі, тож йому хотілося, аби і вдома те саме було.

Вони із сином, за словами чоловіка, дуже близькі — постійно спілкуються

по телефону, поки той на заняттях у Камінь-Каширському. Втрату дружини наш герой вважає великим випробуванням, даним йому Богом, яке треба достойно пройти. Мова зайшла про те, чи не було думки вдруге одружитися — коли не стало дружини, то ще й сорока літ не мав. На те відповів:

— Батьки мої не раз зачіпали цю тему: «Чого ти не женишся?» І Василя навіть питали, чи не буде він проти, як тато одружиться. Син на це говорив, що вже, мовляв, великий, усе зрозуміє. Тобто давав згоду на те, аби у мене була друга дружина. Ось тільки я сам собі дав слово, що поки Василя не поставлю на ноги, то про влаштування особистого життя й думки не може бути. Не хочу боляче зробити синові, боюся віддалити його від себе. Я розумію, що маму йому не заміню, але стараюся бути добрим батьком і виконати заповіт жінки.

***

Любов – це коли хочеш пережити з кимось всі чотири пори року. Коли хочеш бігти з кимось від весняної грози під розквітлий квітами бузок, а влітку збирати ягоди і купатися у річці. Восени разом варити варення і заклеювати вікна від холоду. Взимку – допомагати пережити нежить і довгі вечори...

***

Любов – це коли хтось може повернути людині самого себе.

***

Хто перестав дивуватися, той

● ЦИТАТНИК КЛАСИКІВ

перестав любити, а перестав любити – вважай, у тебе і життя нема, а у кого життя немає – той, вважай, зійшов у могилу.

***

Любов – хрещена мати дурниці.

***

Якщо одного разу кохання принесло біль, то потім з'являється страх закохатися знов.

***

Любов погано впливає на вестибулярний апарат. Від цього ді-

Рей Дуглас Бредбері (1920 – 2012), один із найвідоміших американських письменників-фантастів, автор близько 400 літературних творів різних жанрів («Марсіанські хроніки», «451 градус за Фаренгейтом», «Культбабове вино», «Ліки від меланхолії», «Смерть – справа самогубства»).

вчата падають прямо в чоловічі обійми.

Завтрашній день нікому не гарантований.

10 речей, яких навчив час. Сповідь Донни Ешворт

● **СЕ ЛЯ ВІ** «Я дізналася про них надто пізно. А це потрібно знати всім 30-річним!»

Донна ЕШВОРТ,
колумністка,
авторка книг
«**Біографія
маленької гори,**
«**Проти цієї землі**»
і «**Арізона Триптих**»

1. Велика частина нашого життя витрачається на досягнення помилкових цілей і поклоніння хибним ідеалам. У той день, коли ви це усвідомите, ви почнете жити по-справжньому.

2. Ви не зможете догоджати всім і завжди. Будь ласка, почніть із себе і своїх близьких, решта і так зайнята собою.

3. Боротьба зі старістю — це як спроба зловити вітер. Навчіться насолоджуватися тим, що є. Ваше тіло зміню-

ється, але так було завжди. Не втрачайте часу, намагаючись скасувати цей факт, замість цього змініть своє ставлення і знайдіть в цьому етапі красу.

4. Ніхто не досконалий,

це зрозумієте, ви будете орієнтуватися тільки на власні причини і почнете отримувати від життя набагато більше задоволення.

6. Ви напевно пошкодуєте про те, скільки років витрати-

Ваша любов і мудрість будуть жити набагато довше, ніж будь-яка матеріальна річ, яку ви створите.

і ніхто по-справжньому не задоволений своєю долею. Коли ви це усвідомите, звільніться від порівнянь і позбудетеся від суджень. Це дійсно звільняє.

5. Ніхто не бачить, що ви робите правильно, зате всі бачать, що робите не так. Коли ви

ли на самокритику, але чим швидше зможете домовитися з оболонкою, в якій живе ваша душа, тим краще. Ваше тіло дивовижне і важливе, але не воно визначає вас.

7. Ваше здоров'я важливе, але стрес, страх і занепокоєння набагато більш руйнівні, ніж

будь-яка смачна їжа або напої, від яких ви відмовляєтеся. Щастя і мир в душі — найкращі ліки.

8. Хто буде пам'ятати вас і чому — це важливий аспект старіння. Ваша любов і мудрість житимуть набагато довше, ніж будь-яка матеріальна річ, яку ви створите. А ваші історії почують навіть правнуки.

9. Ми тут ненадовго, але якщо ви йдете проти вітру, це може виявитися серйозним випробуванням. Життя — не боротьба, а пригода.

10. Завжди одягайте найкращий одяг і пийте хороше шампанське. Користуйтеся тим, що раніше б відклали на «чорний день». Завтрашній день нікому не гарантований.

Сьогодні — це коштовність, яка впала до наших ніг. Будьте щасливі зараз.

Скористайтеся цією мудрістю до того, як постарієте!

Джерело:
leprechaun.land.

фото із сайту tut-ukr.com

І такі штучки можна знайти в музеях...

Найдавніше зображення пояса вірності з'явилося понад 600 років тому. Його помістили у військовому трактаті.

На цій гравюрі німецького художника Генріха Вірріуса XVI століття бачимо напівголену даму у витончених металевих трусиках, а чоловік, який збирається в подорож, — з осячними вухами. Осячними тому, що на задньому плані видно юнака з ключем у руці, що нетерпляче чекає, коли вже стариган поїде.

«Замки до воріт раю виявилися неушкодженими...»

● **КОЛЕСО ІСТОРІЇ** Пів тисячі років тому кожен чоловік в Європі мріяв промовити таку фразу на своєму весіллі

Тамара ТИСЯЧНА

«**П**ояс вірності із замком тільки посилює невірність дружини», — жартували роки 400–500 тому. На одному тодішньому gobелені зображено, як дружина з вікна махає хусткою рицареві, що від'їжджає. На грудях у нього висить ключ, на який він замкнув її пояс вірності. А з куців біля дороги визирає молодий паж, у нього в руці — такий же ключ.

Тепер історики розділилися, чи існували взагалі пояси вірності. Одні вважають, що насправді їх не було, бо згадуються лише в легендах і переказах. А експонати, виставлені в європейських музеях, — підробки XIX століття. Як-от пояс вірності, що з 1846 року стояв на вітрині Британського музею. 1996-го експонат забрали з експозиції, бо вчені довели, що це фальсифікат. Хоч виявити його було непросто:

автори підробок нерідко використовували справжні старовинні матеріали попередньої епохи. Приміром, два несправжні пояси вірності були

Цим і пояснюють, що пояс потрапив на сторінки військового трактату.

Перший справжній пояс вірності археологи виявили

«**Юнакові, який просив руки дівчини, її мати з гордістю розповідала, що та з 12 років носить «венеціанську решітку». Ключ від неї віддавала женихові в день весілля.**»

зроблені із середньовічних собачих ошейників.

Інші вчені доводять, що такий пояс дійсно існував. І перша історична згадка про нього — 28 серпня 1405-го. Того дня німець Конрад Кайзер фон Ейштатт закінчив військовий трактат «Белліфортіс». У ньому помітив ілюстрацію пояса вірності з коментарем: «Це важкий залізний пояс, яким закриваються жінки Флоренції». Їх носили, щоб захиститися від згвалтування завойовниками.

в австрійському місті Лінці на скелеті жінки, похованої в XVI столітті. Небіжчиця лежала в олов'яній труні, що свідчить про її високий статус. Цим періодом і датують початок масового виробництва «поясів вірності». До металевого на талії майстри кріпили залізний перехват між ногами з невеликими отворами для справляння природних потреб. По боках пришивали шкіряні прокладки, аби шкіра не натиралася до крові.

Найкращі пояси вірності виготовляли в італійських містах Бергамо й Венеції. Тому вироби отримали назву «бергамський замок» або «венеціанська решітка». Серед чоловіків модною була фраза: «Замкнути дружину або коханку на бергамський лад». Юнакові, який просив руки дівчини, її мати з гордістю розповідала, що та з 12 років носить «венеціанську решітку». Ключ від неї віддавала женихові в день весілля. Після цього наречені усамітнювалися в кімнаті. За якийсь час жених виходив й оголошував, що «замки до воріт раю виявилися неушкодженими».

У XVII столітті майстри ускладнили конструкцію замка в поясі вірності. Тепер, коли механізм намагалися відкрити стороннім предметом, він затискав стержень і «відкушував» шматок металу. Чоловік міг легко вирахувати, скільки разів і чим намагалася відімкнути пояс його дружина.

Але за окрему й солідну плату майстри виготовляли другий ключ від замка й віддавали його дружині або її коханцеві.

Джерело: gazeta.ua.

«Так ніхто не кохав»

Особливо популярні бордюрні жоржини. Невисокі кущики, вкриті яскравими квітами, нікого не залишають байдужими.

Викопуємо і готуємо до зими жоржини

● **КВІТКОВА ПІДКОВА** Вони цвітуть у всій красі навіть тоді, коли на клумбі майже не залишилося яскравих барв. Але їхнє пізнє квітання може зіграти з вами злий жарт: якщо не встигнути викопати жоржини до перших морозів, замерзне не тільки зелена частина, а й посадковий матеріал. Щоб цього не трапилося, треба стежити і за температурою. Якщо прогнозується нижче мінус трьох градусів 2–3 ночі поспіль, а земля достатньо зволожена дощами, краще квіти викопати, навіть якщо вони ще рясно цвітуть. Отож як це зробити та як правильно підготувати посадковий матеріал до зими

Софія В'ЯДАЧ

Викопувати жоржини треба дуже обережно. Спочатку слід відрізати пагони разом із квітами (якщо вони ще є, звичайно), залишаючи

приблизно 10–15 см. Невідомо, яку площу займають бульби в землі, тож варто обкопувати з усіх боків якнайдалі від стебел, ставлячи лопату вертикально, щоб не пошкодити посадковий матеріал.

НЕЙМОВІРНІ ІСТОРІЇ І ЛЮДСЬКІ ДОЛІ

Читанка

ДЛЯ ВСІХ

№ 1 (1) Ціна: дев'ятеро

● ОТАКО! **РЕАЛЬНА ІСТОРІЯ**

У 24 роки має 21 дитину. А мріє про 105!

Хоча перше їхнє спільне малю з'явилося на світ лише у березні 2020-го. Тоді звідки одразу спільки, запитайте? Справа в тому, що молода родинка і на 33 роки старший за неї турок будують у грузинському Батумі сімейну імперію за допомогою сурогатних мам

с.10

● ДИВА ВІРИ

Чому архістратиг Михаїл постійно тримає в руках меч?

У християнському календарі пошуку зі славними на честь Ісуса Христа, Богородиці, святих серпей для відважного воювання: диявола, серед яких першій належить архістратигу Михаїлу. Його завданням є поборювати сили зла, які намагаються завдати шкоди людським душам. На нього архістратиги зображають із золотим мечем у руці або списом, який він змищує диявола

Закінчення на с. 33

● БАГАТІ ТАКОЖ ПЛАЧУТЬ

Убивцю-мільярдера виправдали за розчленування сусіда, але це не єдина заповіряна ним смерть...

За злочин 26-літній давньо пенсильванський американський мільярдер Роберт Даррелл. Його підозрювали у вбивстві трьох чоловіків у різних штатах: Каліфорнія, Міннесота, Делавей (його перша дружина), яка жила в Нью-Йорку в 1912 році, Сестри Братів (його друга померла, доки він мав 14 років, вбитий в Каліфорнії у 2000-му) Морган Блекелл (сусід, убитий в 1942 у 2001-му). Даррелл був об'єктом федерального розшуку по всій країні і потрапив на три роки в ув'язнення, але розлучився з Блекелл, але був випущений і приїхав до Батуму. Мільярдер знайшов в своєму власному будинку докази документального сорту про нього

Учасник Рубіна (В.В.В.)

● ДОНОРОМ ДЛЯ ШВАРЦЕНГЕРА СТАЛА... СВИНЯ

14-річна Урла Гуппелу стверджує, що вона - друг медични

с.9

Читайте також:

● За його голову американці давали 5 мільйонів доларів

● Історія до сліз: Доля шепотіла, а Осінь не слухала

● Поради батькам: як уберегти дітей від COVID-19

● Сторінка гумору: «Вона каже: «Я винна», а думає: «Ти ще пошкодуєш»

Місячник уже в продажу – всього 4 гривні!

Можете перекоонатися: такі самі вазони, посаджені за однакових умов, але в інші дні і час доби, зростають по-різному.

«Місяць мене питає, знаю я чи не знаю...»

- **ХОЧЕТЕ — ВІРТЕ, ХОЧЕТЕ — ПЕРЕВІРТЕ** Усім відомо, що весна та осінь — найкращі періоди для садіння та пересаджування кімнатних рослин. Ще в давнину люди помітили, що Місяць має вплив на живі організми на Землі. Тож, приступаючи до цього процесу, зверніть увагу на його фази та перебування у певних знаках зодіаку

1 Наприклад, під час повного місяця життєва енергія активно спрямовується від кореневої системи рослини до пагонів, листя і плодів. Цей період дуже сприятливий для безпечної пересадки, і вазон швидше приживається в новому ґрунті. Плоди, зірвані в повню, містять найбільшу кількість вітамінів і корисних речовин. Якщо вирощуєте в домашніх умовах лимонне дерево, манго, ківі, то оберіть саме цей час для збору врожаю.

2. А ось коли молодий місяць, пересаджувати квіти і декоративно-листяні рослини зовсім не бажано, оскільки життєва енергія активно перетікає в корені, а в надземній частині циркуляція соків та інші процеси вкрай уповільнені. Але для формування крони, обрізки й прищипки це найсприятливіший момент. Коли на небі молодик чи спадаючий місяць, можна зібрати насіння — у цей період воно концентрує енергію для активного росту і після посадки дає швидкі сходи, які активно розвиваються і не гинуть.

3. Проходячи через різні знаки зодіаку, місяць по-різному впливає на ріст і розвиток кімнатних рослин. Наприклад, для пересадки цибулинних і бульбових рослин (бегонія бульбова, домашня глоксинія, оксаліс, гіпеаструм, цикламен європейський і перський, клівія прекрасна і кіноварна, еухарис (амазонська лілія), амариліс беладонна) найкраще обрати період (за місячним календарем), коли спада-

ючий місяць рухається у сузір'ї Скорпіона, а зростаючий — у сузір'ї Козерога.

4. Для пересадки багатьох декоративно-листяних рослин (фікуси каучуконосний і Бенджаміна, драцена, аспарагус, пеперомія туполисна і зморщена, дифенбахія, монстера, хлорофітум) бажано вибирати дати, коли спадаючий місяць перебуває в сузір'ї Рака, а зростаючий проходить через сузір'я Риб, Скорпіона, Терезів, Близнюків.

5. Найкращий час для пересадки ампельних кімнатних рослин (дзвіночок кампанула, петунія) і кучерявих ліан — коли зростаючий місяць перебуває в сузір'ї Близнюків, а спадаючий — у сузір'ї Діви і Стрільця.

6. Кімнатні рослини погано засвоюють вологу і поживні речовини, коли місяць в сузір'ї Овна. Не варто вносити добрива в ґрунт, поливати, обробляти вазони засобами для боротьби зі шкідниками та хворобами і тоді, коли місяць перебуває в сузір'ї Лева.

7. Висівання найкраще робити, коли зростаючий місяць в Діві або спадаючий перетинає сузір'я Скорпіона чи Рака. Ефективне вкорінення живців відбувається під час зростаючого місяця, коли він проходить сузір'я Овна, Рака, Тельця, Терезів. Обрізку і прищипку для формування крони кімнатної рослини найліпше виконувати в період спадаючого місяця в знаку Водоля або Близнюків.

Джерело: xpert.com.ua.

Затим ґрунт розгрібають руками і, підважуючи, виймають кореневу систему з ями (не можна витягувати бульби за стебла, бо вони повідламуються). Потім легенько очищають від землі, яка налипла, і промивають під проточною водою, аби добре обдичитися, чи немає пошкоджень, які треба одразу обробити.

Гострим продезінфікованим ножом зрізають висохлі, підгнилі ділянки до здорової тканини. Ще потрібно позбутися залишків стебел, тонких корінців і невеликих бічних відростків. Усі зрізи замазують зеленкою. Якщо ви планували ділити рослину, зробіть це зараз, щоб на кожній частинці було по 3–4 бульби.

Викопані жоржини треба розкласти під накриттям на свіжому повітрі (якщо ще нема морозів) або в прохолодному приміщенні приблизно на 3–4 дні. Їм потрібен час, щоб загоїти всі рани та об-

Субстрат має бути в міру зволеним (не мокрим, а ледь вологим), інакше бульби гнитимуть. Пісок чи тирсу можна обприскати не водою, а розчином мідного купоросу (1 ст. л. на 1,5 л води). У такий спосіб вдасться вберегти посадковий матеріал від підгнивання і висихання.

сохнути.

Бульби цих квітів зберігають в піску чи тирсі, контейнер із якими переносять в прохолодне приміщення (в умовах квартири жоржини успішно зимують на нижній полиці холодильника).

Субстрат має бути в міру зволеним (не мокрим, а ледь вологим), інакше бульби гнитимуть. Пісок чи тирсу можна обприскати не водою, а розчином мідного купоросу (1 ст. л. на 1,5 л води). У такий спосіб вдасться вберегти посадковий матеріал від підгнивання і висихання.

Весною у відкритий ґрунт жоржини висаджують, коли мине загроза заморозків (у другій половині травня). Щоб зацвіли раніше, їх садять у квітні в контейнери на балконі чи веранді, якщо ж одразу у квітник — то вкривають агроволокном чи іншим нетканним матеріалом.

Джерело: zelenasadyba.com.ua, mskaya17.com.ua.

Бог дав їм чотирьох синів і двох доньок.

Фото з домашнього архіву родини БІЛІНСЬКИХ.

Виходила заміж за інженера-механіка, а стала... матушкою

• ДІМ, ДЕ ЖИВЕ ЛЮБОВ

Олександр Білінський — настоятель Свято-Хрестовоздвиженського храму селища Колки, що на Маневиччині Волинської області. Хоч після школи, яку закінчив у рідних Маяках Луцького району, став студентом індустріального інституту в обласному центрі

Катерина ЗУБЧУК

«САМ ГОСПОДЬ НАС ЗВІВ»

Нонна (вона родом із Рівненщини) навчалася у Луцькому педагогічному училищі. А ось як і де побачила вперше свого майбутнього чоловіка? З цього приводу жінка розповідає:

Під вінець Олександр Білінський вів наречену, коли був ще мирянином.

— Я мала однокласницю, яка жила у Княгининку Луцького району (тоді це були Маяки). У гості якось приїхала до неї,

і ми пішли у спортзал місцевої школи. Там якраз займалися хлопці, серед яких був Олександр. Тоді і познайомилися.

Яке це щастя знайти свою половинку!

Юнак навчався у Луцькому індустріальному інституті. Вони зустрічалисядесь рік. А потім їхні побачення в якийсь момент обірвалися.

— Але сам Господь нас знову звів, — каже жінка. — Сподобив так, щоб ми вже більше не розлучалися. Моя подруга у Ковелі виходила заміж. Я їхала до неї на

Справжню любов треба творити — постійно трудитися над нею, інакше вона зникне. Постійно просити у Бога це почуття.

весілля. І сталося так, що автобус зламався й далі не рушив. Я вийшла. Прямую вздовж дороги з наміром зустріти якийсь попутний транспорт. І тут — Олександр мені назустріч. Одне слово, знову почалися побачення.

— Але до одруження ще було далеко, — додає отець Олександр. — Загалом ми зустрічалися років чотири. А що перерва була, то, мабуть, відіграло роль те, що жили в різних місцях. Нонна їздила у своє Дубно. Та й, як зараз думаю, треба було трохи відпочити один від одного (може, стосунки перетворилися на рутину?). Але, видно, у Бога інші плани на людей. Тому й зустрілися ми знову.

У 1997 році Олександр одержав диплом за спеціальністю інженера-механіка з обробки металів тиском. Але за цим фахом і не працював. Як і інші його однокурсники: це ж були 1996 – 1997 роки — величезна криза в суспільстві, занепад промисловості. Коли зайшла мова про те, чим, як кажуть, узяв дівчину Олександр, Нонна пригадала:

Отець Олександр: «Віра і любов – ось що тримає сім'ю».

— Він дуже гарно грав на гітарі. Пісні мені присвячував. А коли я була у Херсоні на практиці, то прислав не листи, а справжні художні твори. У ньому дивно поєднується здатність і до точних наук (не випадково ж технічний інститут обрав), і до гуманітарних. Зараз можу сказати, що це й дітям нашим передалося. Олександр вражав мене своєю поетичністю, романтичністю.

Весілля відгуляли у 1996-му. Розписувалися у Дубні, а вінчалися у храмі села Маяки. Нібито випадкова зустріч двох молодих людей привела до шлюбу, якому вже 25 років. А його плоди — шестеро діток: четверо синів і двоє доньок. Старші Ілля, Павло та Іван навчаються в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Троє молодших — Володимир, Марічка, Алла — школяри.

«СВЯЩЕННИЦЬКИЙ ШЛЯХ НЕ БУВ ДИТЯЧИМ ВИБОРОМ»

Як же сталося, що інженер-механік за фахом пішов навчатися у духовну семінарію? Отець Олександр пригадує:

— Батьки мої — дуже віруючі люди. Вчили мене молитися й мама, й тато. Хотіли, щоб я був близьким до духовного життя. Але священницький шлях не був дитячим вибором. До цього я йшов поступово.

У духовну семінарію Олександр Білінський вступив уже 25-літнім. Їхньому з Нонною найстаршому синові Іллі було три роки. Матушка розповідає, як усе враз помінялося і в її житті:

— Після Луцького педагогічного училища я, вчителька початкових класів, працювала у Рожищенському районі. Потім — у Дубні, у приватній школі. А коли ми поженилися з Олександром, то влаштувалася у Маяківську школу-інтернат. Як чоловік вступив у духовну семінарію,

то і я пішла на регентські курси. У нас тоді, крім Іллі, був син Павло. Я дуже хотіла вчитися. І ось завагітніла втретє — Ванею. Засмутилася до сліз. І шкодую, що допустила цей гріх. Ваня — дитина надзвичайна. Він співає третім голосом (тільки один із наших дітей), має чудовий слух. Це зараз у нього бас, а до того, як поламався, голос у Вані був, як дзвіночок. Звичайно, важко було поєднувати материнство і навчання. Як народився Ваня, то я взяла «академку» на рік, а закінчила регентські курси з трьома дітками.

Чи думала жінка, що ось так поверне життя, що вийде заміж за інженера-механіка, а стане матушкою? З цього приводу вона каже:

— Ніколи... Це отець Олександр ріс у сім'ї, де батьки вносили духовність у його душу. У нас вдома цього не було. Мене до віри свекруха привела.

«ВИ ЖИВЕТЕ, ЯК В АКВАРІУМІ, — ВСІ НА ВАС ДИВЛЯТЬСЯ»

2 липня 2000 року Олександр Білінський був рукопокладений у священника. Відбулася ця подія у храмі Всіх святих землі Волинської міста Луцька. Уже шістнадцять років отець Олександр — настоятель Свято-Хрестовоздвиженського храму селища Колки. Коли мова зайшла про те, що сім'я священника — у всіх на виду, то він сказав:

— Це справді так. Ми, буває, чуємо від парафіян: «Ви живете, як в акваріумі, — всі на вас дивляться».

А ось чи накладає це якісь зобов'язання на життя подружжя? З приводу цього довелося почути:

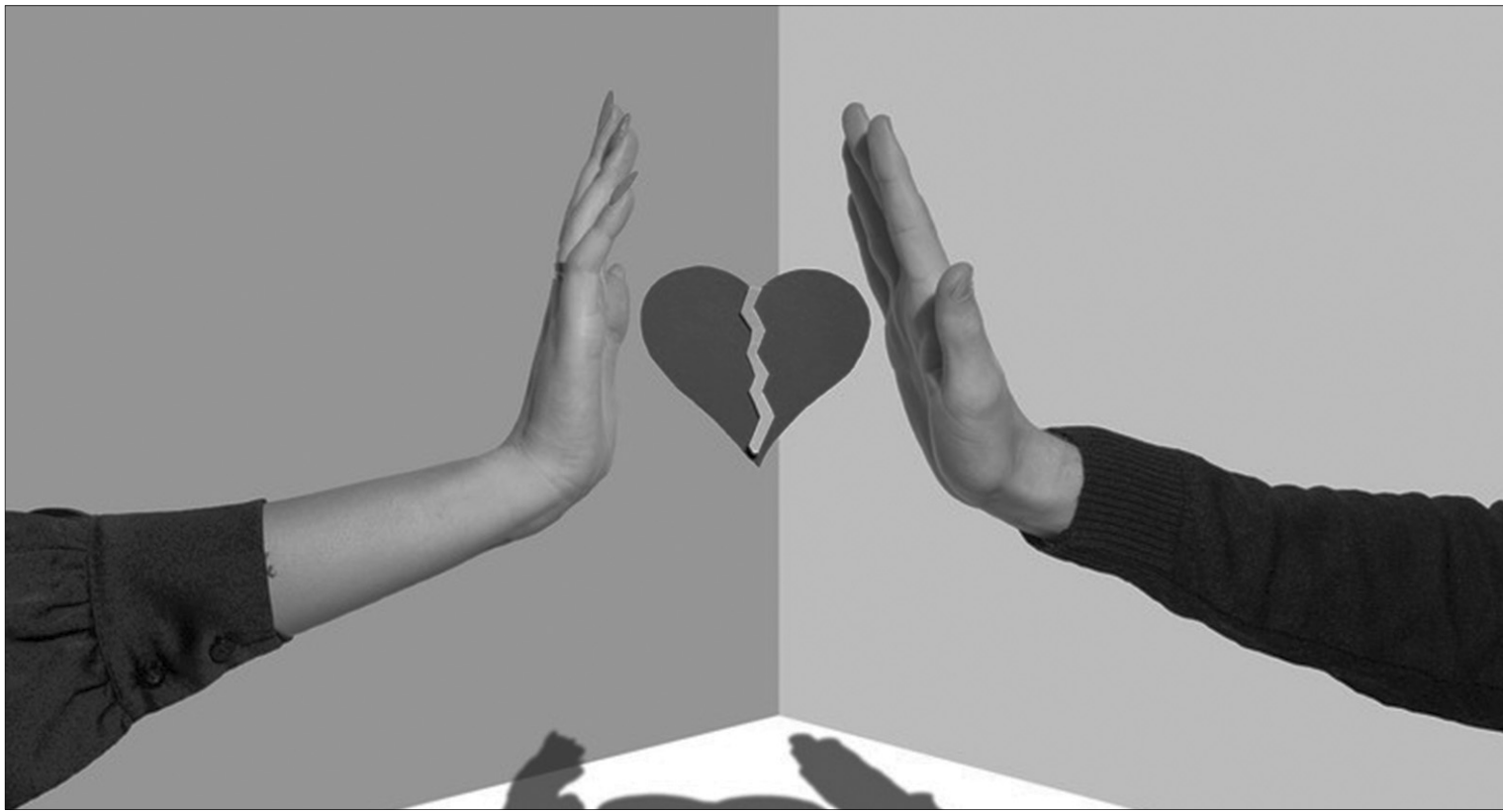
— Я не дуже задумуюся над тим, щоб спеціально демонструвати приклад своєї сім'ї. Ми з матушкою живемо за Божими заповідями — ото і все. Можливо, люди бачать це, відчужують і роблять для себе якісь висновки.

Говорили ми і про те, що тримає сім'ю, завдяки чому вона міцна. Отець Олександр міркує так:

— Віра і любов — ось що головне... А справжню любов треба творити — постійно трудитися над нею, інакше вона зникне. Постійно просити у Бога це почуття. І якби ти, хто приступає до вінчання, це розуміли, то шлюби не розпадалися б. Вінчання нікого не тримає, як дехто, може, думає, — це освячення шлюбу Богом. Уявіть, що хтось посадив дерево у полі, і вітер його гне то в одну, то в іншу сторону. У результаті виростає покруч. А якщо за справу візьметься майстер-садівник — заб'є кілочка, прив'яже деревце, то воно виросте рівеньким, гарним. Вінчання — це як труд того умілого садівника: з Божого благословення, з Божою допомогою сім'я буде міцна.

Зайшла мова і про те, чи хотіли б Білінські, щоб хтось із їхніх чотирьох синів пішов батьківським шляхом.

— Звичайно, я хотів б цього. Та ніколи не наполягати. Можна бути хорошим мирянином — і це краще, ніж стати поганим священнослужителем. Але бути хорошим священником — ще краще, — каже отець Олександр, посміхаючись.

«Я тебе ненавиджу! І... люблю!»

Любов і Божевілля

● **ХАТА-ЧИТАЛЬНЯ** Розповідають, що якимось в одному місці на землі зібралися всі людські почуття і якості

Росаріо ГОМЕС,
оповідання з книги
«100 промінчиків світла. Притчі
на щодень» (Львів, видавництво
«Свічадо»)

Коли НУДЬГА вже втретє позіхала, БОЖЕВІЛЛЯ, як завжди божевільне, запропонувало:
— Давайте пограємось у хованки.

ІНТРИГА заінтриговано підняла брови, а ЦІКАВІСТЬ, яка не змогла втриматись, запитала:

— У хованки? А це як?

— Це така гра, — пояснило БОЖЕВІЛЛЯ, — я заплющую очі і починаю рахувати від одного до мільйона, тоді як ви ховаєтесь; і коли я перестану рахувати, то перший із вас, кого я знайду, займе моє місце, щоб продовжити гру.

ЕНТУЗІАЗМ став танцювати в парі з ЕЙФОРІЄЮ, РАДІСТЬ стільки разів підстрибувала, що врешті-решт переконала СУМНІВ, і навіть АПАТІЮ, яку ніколи ніщо не цікавило.

Але не всі хотіли брати участь у грі. ПРАВДА віддала перевагу не ховатися... а для чого? Якщо наприкінці її все одно знаходять. ЗВЕРХНІСТЬ заявила, що гра ця дуже дурна (насправді її «заїло», що це була не її ідея), а БОЯГУЗСТВО волю не ризикувати...

— ОДИН, ДВА, ТРИ... — почало рахувати БОЖЕВІЛЛЯ.

Першою сховалась ЛІНЬ, яка, як завжди, прослизнула за перший же камінь на дорозі.

ВІРА піднялась на небо, а ЗАЗДРИСТЬ сховалась за тінню ТРИУМФУ,

хороше місце, добре провітрюване, комфортне, але... тільки для себе самого.

БРЕХНЯ сховалась на дні океану (насправді БРЕХНЯ сховалась за веселкою), а ПРИСТРАСТЬ і БАЖАННЯ — у кратері вулканів.

“**Колючки поранили очі ЛЮБОВИ... БОЖЕВІЛЛЯ не знало, що йому робити, аби заслужити прощення, воно плакало, благало, просило пробачення і пообіцяло ЛЮБОВІ стати її поводитирем...**”

якому власними зусиллями вдалося видертися на крону найвищого дерева.

ЩЕДРОСТІ ніяк не вдавалось схватись, бо кожне місце, яке вона знаходила, видавалось їй чудовим сховищем для когось з її друзів... Озеро з кришталевою водою? (Ідеальне місце для КРАСИ). Тріщина в дереві? (Бездоганне для СОРОМ'ЯЗЛИВОСТІ). Політ метелика? (Найкраще підходить для ЧУТТЕВОСТІ). Порив вітру? (Прекрасна стихія для СВОБОДИ). Але врешті-решт вона сховалась у сонячному промінчику.

ЕГОІЗМ знайшов відразу дуже

ЗАБУТТЯ... я не пам'ятаю, де сховалось воно... але це не так уже й важливо.

Коли БОЖЕВІЛЛЯ дорахувало до 999999, ЛЮБОВ ще не знайшла собі місця, щоб схватись, бо все вже було зайнято... аж вона помітила трояндовий кущ і, затремтівши, вирішила схватись серед його квітів.

— МІЛЬЙОН, — порахувало БОЖЕВІЛЛЯ і стало шукати...

Першою з'явилась ЛІНЬ у трьох кроках від каменя.

Потім стало чути, як ВІРА розмовляє з Богом на небі про богослов'я.

ПРИСТРАСТЬ і БАЖАННЯ було викрито за гуркотом вулканів.

ЗАЗДРИСТЬ також необережно дозволила себе викрити, і, зрозуміло, так БОЖЕВІЛЛЯ виявило, де перебував ТРИУМФ.

ЕГОІЗМ навіть шукати не довелося. Він сам прожогом вилетів зі своєї схованки, яка виявилась осиним гніздом.

Від довгого ходіння БОЖЕВІЛЛЯ захотіло пити і, наблизившись до озера, знайшло там КРАСУ, а СУМНІВ було ще легше виявити, бо він сів на огорожу, і ніяк не міг вирішити, з якого боку йому схватись.

І так воно потрохи знаходило всіх, ТАЛАНТ — серед молодії трави; ТРИВОГУ — у темній печері, БРЕХНЮ — за райдугою (брехня, що вона була на дні океану) і навіть ЗАБУТТЯ... яке вже забуло, що бавиться в хованки...

Але тільки ЛЮБОВИ ніде не було видно...

БОЖЕВІЛЛЯ стало шукати за кожним деревом, під кожним потічком на планеті, на вершинах гір, і коли вже було готове здатися, помітило трояндовий кущ і його квіти... Воно вхопило за гілку і стало нею ворухити кущ, аж тут почувся болісний зойк...

Колючки поранили очі ЛЮБОВИ... БОЖЕВІЛЛЯ не знало, що йому робити, аби заслужити прощення, воно плакало, благало, просило пробачення і пообіцяло ЛЮБОВІ стати її поводитирем...

Відтоді, як уперше на землі відбулася гра в хованки, Любов стала сліпою, а Божевілля всюди її супроводжує.

Невідомий Автор.

З морквою, яблуками, буряком, журавлиною, кмином — з усім смакуватиме

● **СКУШТУЙТЕ!** У вправних господинь льохи та комори вже вщерть заповнені заготовками. Але як же без квашеної капусти? Ця робота зараз саме на часі. Більшість із нас зазвичай незмінно користуються родинними, давно перевіреними й випробуваними рецептами. Чого ж би від них відмовлятися, якщо виходить смачно і добре зберігається? Але ж іноді хочеться скуштувати й чогось нового, незвичного, додати особливі інгредієнти і спеції... Маєте час і бажання — експериментуйте

ЧОМУ Ж ВОНА М'ЯКА І НЕ ХРУМТІТЬ?!

Готуючи квашену капусту, враховуйте ці нюанси.

Правильний сорт і ступінь зрілості.

Молода капуста відмінно підійде для салату, а для квашення потрібно брати пізні або середньо-пізні сорти, адже саме в них найбільше цукру, такого необхідного для активного бродіння. Вибирайте качани середнього розміру, бо їх зручніше шинкувати.

Обережно із зайвим повітрям! Коли розпочинається процес бродіння, утворюється вуглекислий газ. Якщо його не випускати, капуста стає м'якою, перекисає. Тому декілька разів на день треба

копистою чи довгим ножом проштрикувати капусту в кількох місцях.

Шаткуймо правильно. Щоб капуста була хрусткою, найкраще нарізати її соломкою завтовшки 4–6 мм. Для цього підійде шатківниця або ніж. У випадку використання кухонного комбайна шматочки вийдуть дрібнішими і хрустоту не буде.

Обираємо тару. Традиційно українські господині квасили капусту в дерев'яних бочках. Якщо такої не маєте, то підійде скляна, емальована ємність, можна скористатися і контейнером чи бочечкою з харчового пластику. Важливо, щоб тара була цілою, без наскрізних тріщин і від-

колів. Зверніть увагу: алюмінієвий посуд для квашення абсолютно не придатний: капуста потемніє і матиме гіркий смак.

Особливості приготування. Якщо у вас нема великої дерев'яної бочки, не варто квасити одразу велику кількість капусти. Декількома партіями її буде простіше перемішувати. Не слід ставити капусту в холодильник: оптимальна температура для процесу бродіння — плюс 20–22°C, мінімальна 18°C. При такій же температурі (не менше +18°C) потрібно перед шаткуванням потримати головки, призначені для квашення, не можна шинкувати щойно принесений з холоду овоч, бо гірчитиме. На 10 кг капусти давайте 150–170 г солі, і зовсім трошки цукру, щоб молочнокислі бактерії зразу почали працювати.

Не переборщіть із добавками! Часто до квашеної капусти додають інші овочі, спеції або ягоди: моркву, буряк, хрін, гіркий чи болгарський перець, журавлину, калину, яблука, кмин тощо. Знаний на Волині фермер із села Чаруків Луцького району Олег Миколайович Галасун наголошує, що при цьому завжди важливо знати міру: «Будь-яка добавка повинна доповнювати смак, а не перебивати його».

Фото із сайту zrnak.ua.

Квасимо капусту

...КЛАСИЧНА

Капуста буде хрусткою, соковитою і зберігатиметься досить довгий час

Інгредієнти: 3 кг капусти, 300 г моркви, 3 ст. л. солі, 0,5 ч. л. насіння кропу, 4 горошини чорного перцю, 4 горошини білого перцю.

Приготування. Наріжте тонко капусту, моркву натріть на грубій тертці. Зсіпте ці інгредієнти в глибоку миску і вимішайте. Додайте сіль і, перемішуючи овочі, розімніть. На дно 3-літрової банки покладіть половину спецій, далі — капусту, ущільнюючи її дерев'яним товкачем. Наповнивши слоїк до половини, покладіть решту спецій і доверху — знову капусту з морквою, ретельно утрамбовуючи. Зверху залиште трохи вільного місця — для соку, який буде утворюватися. Поставте слоїк у миску та залиште на 3–4 дні вкисати за кімнатної температури. Щодня протикайте капусту дерев'яною кописткою, щоб гази виходили назовні. Стежте, щоб сік повністю покривав капусту. Після припинення процесу бродіння закрийте банку пластмасовою кришкою та поставте у холодильник або винесіть у льох.

...У РОЗСОЛІ

Один із найпростіших і найбільш вдалих рецептів

Інгредієнти: 8 кг капусти, 3 середні моркви, 5 л води, 1 скл. солі, 1 скл. цукру.

Приготування. Капусту нашаткувати. Моркву почистити й потерти на грубу тертку, перемішати з капустою. Воду закип'ятити із сіллю та цукром, охолодити і залити цим маринадом підготовлену капусту. Притиснути зверху вантажем: розсіл повинен бути зверху. Щодня по кілька разів перемішувати або протикати вміст ємності, щоб виходили гази. Через 3–4 дні розкласти капусту в чисті слоїки, щільно трамбувати її, залити розсолом, притиснути зрізаними капроновими кришками (щоб поміщалися в банку), закрити і винести на зберігання в погріб.

...З АЙВОЮ І ЯБЛУКАМИ

Вона виходить дещо гостренькою, з приємним ароматом. Айва та яблука

роблять цей салат унікальним, даруючи йому ніжний присмак і легку кислинку

Інгредієнти: 1,5 кг капусти, 1 айва, 1 морквина, 1 яблуко, по 1 ст. л. солі та цукру.

Приготування. Виберіть щільну й соковиту головку капусти, промийте її, просушіть, тонко нашинкуйте і висипте в глибоку посудину. Додайте натерту моркву і перемішайте. Нашинкуйте плоди айви та яблука тонкими пластинками. Розділіть капусту з морквою на 3 частини. Викладіть у скляну тару третину цієї заготовки, злегка утрамбуйте, додайте айву. Далі знову щільно накладіть третину капусти. Наступним пластом будуть яблука, а тоді — решта капусти з морквою. Всипте сіль і цукор, залийте банку холодною водою, накрийте кришкою і залиште на 50 — 60 годин, час від часу прокалюючи ножом або дерев'яною шпателькою капусту до дна, щоб вийшла гіркота.

...ПО-НІМЕЦЬКИ

Побувавши в Німеччині і спробувавши тамтешню квашену капусту, зовсім відмінну від нашої, відомий кулінар Євген Клопотенко не зразу зрозумів, чим саме вона відрізняється від звичної, улюбленої нами з дитинства. Ви явилися, справа всього лише в нарізці. Німці не шинкують капусту довгими смужками, а ріжуть дрібними кубиками — і цим повністю змінюють смак. Смакуватиме такий салатик із сосисками

Інгредієнти: 1 кг капусти, 1,5–2 ч. л. солі, зерна ялівцю, журавлина та перець — до смаку.

Приготування. Капусту наріжте дрібними кубиками, всипте до неї сіль і перемніть руками, щоб вона пустила сік. Додайте ялівець і журавлину, ретельно перемішайте і поставте під прес на 2 тижні. При подачі приправте перцем та олією.

...ХРУСТКА

Найпростіший спосіб приготування — знадобляться лише капуста, морква і базові спеції

Інгредієнти: 2 кг капусти білоголової, 1 морквина, 40–50 г солі, 2 лаврові листки, перець чорний горошком.

Приготування. Капусту дрібно нашинкувати ножом, спеціальною шатківницею або ж за допомогою кухонного комбайна. Моркву натерти на крупній тертці. Вимішати обидва інгредієнти у великій ємності, посолити і добре перем'яти із сіллю, щоб вона пустила сік. Додати перець і дрібно посичений лавровий лист.

Підготовлену капусту дуже щільно накласти у скляні банки, кожну з них помістити у глибоку тарілку і поставити на стіл або підвіконня. Хоча б раз на день необхідно протикати капусту дерев'яною шпателькою, щоб виходили гази і капуста не була гіркою. Через 2–3 дні банки поставити в холодильник, а ще через день капусту можна їсти.

...ПО-ГРУЗИНСЬКИ

Вона вирізняється не тільки чудовим смаком, а й оригінальним яскравим кольором

Інгредієнти: 1,5 кг білокачанної капусти, 300 г селери (підійде як корінь, так і стебло), 300 г буряків, 1,5 головки часнику, 2 пучки петрушки, 1 ч. л. червоного перцю (або 1–2 стручки свіжого), 6 ст. л. солі.

Приготування. Квасити капусту за цим рецептом можна і в 3-літрових банках, і у великій емальованій ємності. Краще вибрати невеликі щільні головки. Кожну розріжте спочатку навпіл, а потім половинки ще на 6–10 частин (залежно від величини капустини). Щільно укладіть шматки в ємність, перекладаючи шари капустою скибочками часнику, порізаним буряком, селерою і гілочками петрушки. Посоліть, додайте гострий перець. Залийте щільно складену капусту окропом так, щоб вода повністю покривала її. Залиште в прохолодному місці на 3 дні.

До речі. Капуста по-грузинськи вийде ще більш ароматною і хрусткою, якщо заливати її холодним розсолом. Але в цьому випадку закуска буде готуватися набагато довше: капусту витримують 48 годин під вантажем за кімнатної температури, а потім виносять на холод на 2 тижні.

...ПІКАНТНА З МЕДОМ

Особливого смаку надають капусті спеції та мед

Інгредієнти: капуста, морква, перець чорний, перець запашний, насіння кмину, насіння кропу, лавровий лист, сіль, вода, мед.

Приготування. Овочі помити, почистити. Капусту нашаткувати, моркву дрібно нарізати або потерти на грубій тертці. Потому капусту перем'яти руками, щоб вона пустила сік, змішати її з морквою і викласти в трилітрові слоїки, пересипаючи кожен шар капусти приправами (кмин, перець, кріп, лавровий лист) і щільно утрамбовуючи. Зверху в кожному банку всипати по 2 ст. л. солі (з чубком) і залити водою, притиснути вантажем. Банки зручно поставити на піднос, тарілку або іншу ємність, щоб при бродінні розсіл не розтікався. Упродовж 2–3 діб вміст слоїка слід протикати для виходу газів. Коли капуста буде готова, злити розсіл, додати в нього 2 ст. л. меду, ретельно перемішати, знову залити в банку і винести в прохолодне місце на зберігання.

Що приготувати з квашеної капусти?

КАПУСНЯК ІЗ ГРИБАМИ

Інгредієнти: 50 г сала, 1 цибулина, 200 г печериць, 500 г квашеної капусти, 3 середні картоплини, 2 ст. л. олії, 3 горошини духмяного перцю, 2 лаврові листки, 1 ч. л. суміші пряних трав, 1 ч. л. солі, 1 зубчик часнику.

Приготування. Почистити картоплю, порізати її невеликими кубиками і кинути в каструлю з киплячою водою (2 л). Додати лаврові листки та духмяний перець горошком. Варити на середньому вогні. Тим часом розігріти пательню і всипати в неї сало, попередньо зрізавши з нього шкірку і покравявши його тонкими смужками. Смажити 2 хвилини на невеликому вогні, тоді додати цибулю, нарізану дрібними кубиками і слайси часнику. Коли цибуля стане прозорою, всипати порізані печериці і тушкувати ще 3–4 хвилини на середньому вогні. Потому додати до засмажки квашену капусту й готувати все разом іще 4–5 хвилин, наприкінці приправити улюбленими сухими пряними травами. Засмажку перекласти в каструлю зі звареною картоплею, за потреби досолити і прокип'ятити 5 хвилин. Готову страву залишити, щоб настоялася 10–15 хвилин і подавати, притрусивши зеленню та присмачивши сметаною.

ПРЯНА КАПУСТА З КОВБАСКАМИ

Інгредієнти: 2 цибулини, 2 ст. л. смальцю або 3 ст. л. олії, 400 г свіжої капусти, 1 велике зелене яблуко, 300 г квашеної капусти, 150 мл яблучного соку, 6 сирих ковбасок, сіль до смаку; 1 ч. л. зерен коріандру, 1 ч. л. зернят тмину, 0,5 ч. л. чорного перцю горошком, 2 горошини духмяного перцю.

Приготування. Духовку розігріти до 180°C. У глибокій сковорідці розігріти смалець, всипати нарізану півкільцями цибулю. Посолити і тушкувати до м'якості. Додати нашатковану капусту, час від часу помішувати, а коли зм'якне, всипати покравяне пластинками яблуко, перемішати й тушкувати все разом 3–4 хвилини. Додати квашену капусту, влити яблучний сік. Тушкувати, помішуючи, ще 3–4 хвилини. Спеції підрум'янити на сухій сковорідці, розтерти в ступці або в млинку і всипати до капусти, добре перемішати й протушкувати все разом. Зняти з вогню. Перекласти капусту у жаротривку форму. Ковбаски понадрізати в кількох місцях упоперек і викласти на капусту, трохи вдавлюючи їх всередину. Змастити поверхню ковбасок смальцем або олією і запікати у розігрітій духовці 25–30 хвилин. Ковбаски мають добре підрум'янитись, а капуста стати м'якою. Подавати страву гарячою.

БІГОС

Інгредієнти: капуста квашена, свіжа капуста, нежирна свинина, грудинка копчена, бекон, ковбаса, розсіл з капусти, морква, цибуля, спеції, м'ясний бульйон, олія.

Приготування. Нарізати свіжу капусту, поставити її тушкувати, додавши натерту на грубу тертку моркву й пасеровану цибулю. Всі види м'яса нарізати невеликими шматочками й обсмажити. Покласти до м'ясних продуктів промиту квашену капусту, влити бульйон і трохи розсолу, додати свіжу тушковану капусту, приправити, перемішати, протушкувати все разом 5 хвилин. Можна використувати для приготування бігосу тільки один чи два види м'яса — все одно буде смачно!

САЛАТ ІЗ ПЕЧЕРИЦЯМИ

Інгредієнти: 300 г квашеної капусти, 100 г свіжих печериць, 4 картоплини, 1–2 цибулини, 2–3 ст. л. олії, зелень, цукор, сіль.

Приготування. Закип'ятити воду, всипати сіль, спеції та шампінйони, проварити 3–5 хвилин, остудити. Зварити картоплю «в мундирі», очистити. Бульбу, гриби та цибулю нарізати невеликими кубиками. Змішати підготовлені продукти, додати капусту, приправити сіллю та цукром, заправити олією. Вимішати, викласти салат в салатник і посипати дрібно посіченою зеленню.

САЛАТ «БАВАРСЬКИЙ»

Інгредієнти: 500 г квашеної капусти, 125 г грудинки, 120 мл м'ясного бульйону, 4 гілочки чебрецю, 2 цибулини, 2 лаврові листки, 1 ст. л. посіченої петрушки, кмін мелений, чорний перець, цукор і сіль — до смаку.

Приготування. Капусту дрібно посікти, залити киплячим бульйоном, додати чебрець і лаврові листки, накрити кришкою і тушкувати упродовж 25 хвилин, потому зняти кришку, щоб випарувалася рідина, чебрець і лаврове листя вийняти.

На пательні обсмажити грудинку, покравяну кубиками, всипати дрібно нарізану цибулю, коли вона набуде золотистого кольору, додати капусту, перемішати, приправити кмином, посолити, поперчити, додати цукор, вимішати й охолодити. Перед подачею на стіл посипати його зеленню. У Німеччині такий салат подається до свинячих реберець або ніжок.

ЗАПІКАНКА

Інгредієнти: 1 цибулина, 30 мл олії, 400 г будь-якого вареного чи печеного м'яса, 3 ст. л. майонезу, 5 ст. л. кетчупу, 300 г квашеної капусти, 1 велика скибка житнього хліба без скоринки, 100 г напівтвердого сиру, 6 середніх картоплин, 150 мл молока, 30 г вершкового масла, сіль до смаку

Приготування. Духовку розігріти до 180°C. У великій сковорідці розігріти олію, всипати порізану на дрібні кубики цибулю, посолити і пасерувати, помішуючи, до м'якості. Додати м'ясо і смажити до появи рум'яної скоринки, після чого зняти з вогню, додати кетчуп і майонез, добре перемішати. Картоплю почистити, зварити до готовності, потовкти, додавши гаряче молоко та масло. Посолити до смаку і добре перемішати. На дно жаротривкого посуду викласти половину картоплі, на неї — м'ясо, розрівняти. Капусту добре відтиснути від розсолу і розподілити по м'ясі. Зверху викласти решту картоплі і ретельно розрівняти. Рівномірно посипати тертим сиром та потертим на дрібній тертці житнім хлібом, який утворить гарну і хрустку скоринку. Поставити запіканку в розігріту духовку і пекти 35–40 хвилин, вона повинна добре підрум'янитись, а вміст гарно пропектись. Подавати з легким салатом чи домашніми соліннями.

● На замітку

◆ Квашена капуста — не лише дуже смачна й апетитна закуска, а й незамінне джерело вітамінів зимової пори.

◆ У народі кажуть, що квасити капусту треба в «чоловічий» день: понеділок, вівторок, четвер.

◆ Якщо ви вирішили квасити капусту з морквою, то моркви потрібно брати приблизно 3% від ваги капусти (300 г моркви на 10 кг капусти), інших добавок — ще менше.

«Вам личить осінь...»

● НЕВИГАДАНА ІСТОРІЯ

Закінчення. Початок на с. 32.

Ольга ЧОРНА

...**Р**оман частіше почав згадувати Галину і сина. Скільки ж йому років? Їм із Галею тоді було по двадцять три. А тепер – сорок. Дорослий уже.

...Світлана прийшла працювати в їхню установу восени. У двадцять вісім, наче дівчисько, заплітала довгу русьву косу. Коли соромилася – червоніла. А коли сміялася – очі залишалися сумними. У кишнях любила носити каштани. На щастя.

Сама після розлучення виховувала сина. Дехто думав, що Павлик – її молодший братик.

Роман уперше побачив Світлану, коли зайшов до кабінету, де було її робоче місце. Немов намішка долі:

нова працівниця глянула на нього Галиними очима. Побачивши на її столі

“**Майже щодня заходив до кабінету, де працювала Світлана. Заради неї. А вдавав, що у справах.**

декілька маленьких і великих каштанів, сказав:

– Вам личить осінь.

Звернув увагу на фото хлопчика. Чомусь подумав, що його син колись був подібний на цього карапуза.

– Ваш братик? – запитав.

– Син, – відповіла, почервонівши.

Відтоді майже щодня заходив до кабінету, де працювала Світлана. Заради неї. А вдавав, що у справах.

Світлана з сином добігали до ліфта.

Роман зачекав на них.

– Добрий день, Романе Олександровичу. Дякую. В садочку карантин, – виправдовуючись, мовила. – От, взяла на роботу.

– Як тебе звати? – запитав Роман малого.

– Я – цоловік! – серйозно відповів.

– А чоловік має ім'я? – перепитав Роман.

– Паска.

– Пашка, – засміялася Світлана.

Світлана жила неподалік парку. Роман у вихідні їздив туди, аби побачити її з малим.

Ось вони гуляють парком. Маленький «цоловік» зашпортався. Упав. Роман ледве стримався, аби не підійти й не запитати, чи не вдарився. А ще йому хотілося купити «Пасці» якусь іграшку.

Роман відчував себе злодієм, який намагається вкрати шматочок чужого життя. Він не знав, що з роками

«Знаю, що ви разом працюєте. І знаю, що це не твій син. Але чому вона?..»

Фото із сайту pinterest.com.

болітиме минуле. І не статки, не статус і навіть не час є ліками від цього, а чужа жінка з очима зрадженого ним коханця та її маленький син. Зізнався собі: закохався у Світлану. Але він не міг освідчитися їй у почуттях. І боявся, що в Світлани може з'явитися залицяльник...

...Романа вітали із сорокап'ятиріччям. До кабінету посадовця, який «вирішує багато», несли дорогі подарунки й розкішні букети. Нарешті дійшла черга і до його колективу. Привітальне

//

Не знаю, чи син пробачить тобі. А з цією жінкою... може, станеш щасливим. Пробач, що в нас... що я не хотіла дитини... Я аборт зробила. Тобі не сказала. Нікому не сказала...

слово виголошувала Світлана.

– Романи Олександровичу, щиро вітаємо вас...

Світлана вручила йому вишукану композицію з троянд і поцілувала. Це був перший поцілунок жінки, якою він мав...

...Наступного року Роман став удівцем. Перед тим, як відійти у вічність, Поліна запитала:

– Що означає для тебе ця жінка?

– Яка? Я не зраджував тобі.

– Ти в душі був із нею... Я також інколи бувала там... у парку. Підглядала за тобою. І за нею. Я знаю, що ви разом працюєте. І знаю, що це не твій син. Але чому вона?..

Роман розповів про зражену ним Галину, про Івана і про те, що в нього є син, з яким жодного разу не бачився.

– Я відпускаю тебе, Романи... до неї. Не знаю, чи син пробачить тобі. А з цією жінкою... може, станеш щасливим. Пробач, що в нас... що я не хотіла дитини... Я аборт зробила. Тобі не сказала. Нікому не сказала...

...У вихідні Роман, як це робив роками, їхав на вулицю, де живе Світлана. Тепер, коли у великому замиському будинку та в міській просторій квартирі, крім нього, – жодної живої душі, ця гра у жмурки стала його розрадою від самотності.

...Цього разу він мусить поговорити зі Світланою. Сказати, що кохає її. А ще мусить подружитися з Пашкою.

Осінь струшувала жовте листя. Роман підняв два каштани й поклав у кишеню. На щастя...

Початок казки

● **РОМАНТИКА** Початок – дивовижна штука.

Безглуздо про нього мріяти чи чекати його. Але одного разу, йдучи додому територією осінніх сутінок, ти почувеш, як доля відбиває ENTER

Наталка МУРАХЕВИЧ

Ні, ти не знаєш, з чого почнеться нова сторінка. Це може бути погляд – випадковий, коли подивишся без будь-якої потреби зачепитися за когось чи за щось, але зачепишся чи то за очі чиїсь, чи за ВІДЧУТТЯ... Ще й як слід не роздивишся нікого, а щось в тобі вже вгадує: ось ВОНО...

Це може початися і зі слова чи з мовчання, а чи просто – з передчуття. Ніби якийсь таймер в тобі відраховує тільки йому відому кількість годин, хвилин і секунд... А може, він клацає вже роками – і ти навіть звикаєш до нього. Та звук наростає за мить до ЦЬОГО. Клац! СПАЛАХ. Серце зупиняється і розплющує очі. Сторінку перегорнуто...

І ніби нічого не було до цього. І ні-

//

Чомусь завжди дуже страшно сказати перші слова. Чи почути їх – передбачувано і приречено безглузді – в цей момент. Здається, це розвіє чарівність того, що відбувається, і розіб'є кристаль початку.

коли не буде опісля. Чомусь саме це місце, цей час. Передбачення, яке починає збуватись.

Здається, це вже було, може, уві сні. Дежа ву якась... Але ще нічого не відомо. На чистій сторінці ось-ось з'являться перші букви.

Чомусь завжди дуже страшно сказати перші слова. Чи почути їх – передбачувано і приречено безглузді – в цей момент. Здається, це розвіє чарівність того, що відбувається, і розіб'є кристаль початку. Уламки з дзенькотом розлетяться і впадуть під ноги, казка зникне, ніби й не було. І все одно все, що б не сказав, буде

«Ви поспішаєте? А як вас звать?».

банальним, дурноверхим і тривіальним...

...Ви поспішаєте? А як вас звать?

Дивишся на все ніби збоку і розумієш: якби не СПАЛАХ – потрібно було б утікати, не озираючись, і запускати примовклий таймер знову. Здається, ситуація занадто передбачувана.

Когось з'їдять, як би він не співав, а хтось житиме довго і щасливо. З Драконом.

У тридев'ятому царстві.

Хоч хто сказав, що всі казки, які починаються однаково, не бувають варіативними у розвитку подій?

Ну чомусь же ти вирішила, що це буде казка?

Чому б і ні? Уже ж були романи. Та і повісті. І вірші на два рядочки траплялись... А казок не було.

Бо в реалізмі якось затишніше. Передбачувано, звично і страшно. Але в межах.

...Ти ж нікуди не поспішаєш?

Дозволь собі казку. Не щодня ж починаються казки? Іноді, після дощу у четвер...

Так-от... Жили-були Принц-Чарівник-Розбійник і Спляча Лисичка-Царівна...

Венера в хакі»

- **ЛЮБОВ У СТИЛІ РЕТРО** — Ну, хлопці, нам і поповнення прислали, — влетів до намету молоденький солдатик Коля Григола. — Ви б тільки її бачили. Волосся світле, хвилясте. Носик рівний, прямий, губки бантиком. Талія. А тут... — він провів рукою по грудях... — Великі, як бідони? — Маленькі, як персики? — А тут, хлопці, на гімнастерці у неї вже Зірка. — Тьху на тебе!

Sandra OLEK,
оповідання з книги «Венера в хакі»

— **Я**ке там тьху! Молода. Гарна. І — Зірка. Сама — військовий лікар. А встигла і санітарського хліба скуштувати. Багато пораниених під вогнем винесла. Навіть генерала якогось врятувала. Ви б її бачили. Вона така...

- Яка?
  - Схожа на оту, що в музеї...
  - Скульптуру?
  - Ага, скульптуру.
  - Яку?
  - Ну, тієї, як її.
  - Колгоспниці?
  - Сам ти — колгоспник. Тієї, не нашої. З іншої країни. Вона ще така стара.
  - Стара?
  - Ну, ти, Господи — древня.
  - Хто?
  - Та скульптура ж. І ще вона — без обох рук. З голими грудьми.
  - Венера чи що?
  - Я ж і кажу вам, що Венера.
- Отак з легкої руки Колі Григоли Марину Круглик вже ніхто інакше, як Венерою, не називав.

А Коля попросив Максима Петрушка, колишнього студента факультету астрономії, Венеру на небі показати. І щовечора, дивлячись на цю яскраву зірку, бажав Марині на добраніч.

Ходили біля неї, як причумлені. Компліменти. Квіточки. Особливо політрук Павло Остапенко старався. Запрошував до себе. Пригощав німецькими трофейними галетами, французьким шоколадом, українським спиртом.

— Ви, Марино, дама мого серця, жінка моєї мрії. Дозвольте поцілувати ручку.

Неспішно простягала руку для поцілунку. Розтягувала губи в усмішці.

Тягнувся поцілувати уста. Наче неохоче відверталася. Спраглі політруків губи губилися в золотистих локонах.

— І не шкода вам вірного лицаря, — важко зітхав політрук. — Та я ж за вас життя віддам.

— Тут життя й так забирають, не питаючи. І оком не дадуть змигнути. А мені чогось незвичного хочеться.

Мрійливо заплющувала повіки. Манірно клала голову на чоловіче плече.

“ **Обоє червоні. Політрук гімнастерку обскикує. Марина гудзики застібає. Встиг-таки кілька розстібнути..**

— Чого ж вам хочеться, зірочко?

— От ви, Павле Семеновичу, все ручку і ручку поцілувати. А колись кавалери пили з дамської тувельки.

— Знімайте!

— Що?

— Чобіт.

Нахилився, щоб допомогти.

— Навіщо?

— З нього питиму.

— Жартуєте?

— А чого? Жіноча фото із сайту uk.wikipedia.org.

туфелька військової доби. Колись про це не один поет писатиме.

Потягнув дівочу ногу до себе.

Сміялася.

Кинув на ліжко.

— Пустіть!

— Ні, коли спіймав, то вже не пуцу. Моя навіки.

Впився губами в дівочу шию.

— Моя.

— Ну це ще ми побачимо! — наче з-під землі вродився перед ними Коля Григола.

— Де ти взявся! — скрикнули обоє.

— А ніде.

Просто йшли з хлопцями. Курили. Про Венеру в хакі мріяли. Хтось візьми і скажи, що вона частенько у політрука вечорами буває.

— Не вірю! — гаркнув Коля.

— То перевір!

Перевірив.

Обоє червоні. Політрук гімнастерку обскикує. Марина гудзики застібає. Встиг-таки кілька розстібнути.

— Як тут опинилися? — прошепотів політрук.

— Кричали.

— Хто? — скрикнули разом, як змовники.

Григола хотів відповісти. Хтось із товаришів вчасно наступив на ногу.

— Вибачте, почулося. То, певно, буря у вуха на-свистала — на дощ збирається.

— І то правда, — політрук висунув голову із намету. — Ідьте, хлопці, відпочивайте.

Марина ступила крок за ними.

Хотів зупинити, але не наважився.

— І де ти, Микола, так невчасно взявся? — замість подякувати дорікнула дівчина.

Венера Мілоська — мармурова статуя богині Афродіти, датована приблизно 150 р. до н. е. Нині експонується в Луврі, Париж. Автор Венери Мілоської не відомий.

«... Отак перед смертю в хустинку зав'язують долю...»

● **БОЛИТЬ!** Коронавірусна хвороба забрала українську поетесу Світлану Йовенко (на фото). Вона померла на 76-му році життя в реанімації ковідного відділення 10-ї київської лікарні. Пропонуємо вашій увазі кілька її поезій

ФОТО ІЗ САЙТУ OBOZREVATEL.COM.

«Книгу вибраної лірики Світлана Йовенко назвала «Любов і смерть». Зокрема, там є сторінки, присвячені Миколі Вінграновському, вірші, які закохані присвячували одне одному. Сьогодні, в день 85-річчя Миколи Степановича, Світлана стане перед Господнім престолом. Її сповіддю будуть прекрасні, майстерні, щирі вірші, за які Бог простить гріхи вільні й невольні і упокоїть її там, де праведні спочивають», — написала в прощальному слові її подруга, поетеса Любов Голота.

Світлана ЙОВЕНКО

«ГУБИ ТВОЇ ВІД ШОВКУ НІЖНІШ...»

Губи твої від шовку ніжніш
тануть мені на губах
руки твої від вогню гарячіш
владні вже як судьба
чом же я чую і щем і ляк
важча крило легке
серце твоє сухе як мак
стомлене і гірке

«ЖІНКА»

... Доля вділила всього:
не скупа й не безслізна
Путь пролягає по тернях тобі
й небесах
Мусиш триматись. Ти — жінка,
і значить: залізна.
Значить, стожильна.
Нам в дітях
народ колись.

«ПРИГАСИ МЕНЕ ГУБАМИ...»

Пригаси мене губами
як свічу —
розлітаєш врзнобіч —
врзнобіч

лечу.
І свічу врзнобіч.
І зі світлом своїм бавлюсь.
Пригаси мене губами —
губа! — ми.
На стику губів — без останку —
продовж мене до світанку...

«ДИХАЙ!»

Тарабаню в глуху стіну:
за нею — ти.
Бачу, — притулившись
з іншого
боку,
наслушаєш моє серце —
хочеш у мене...
Дихай,
дихай всім ротом в стіну!
Ми продиhaємо камінь.
Ми продиhaємо крижаний
заслон.
Ми продиhaємо Землю
одне в одному...

«...Я ВУЗЛИКОМ РУКИ СВОЇ»

...Я вузликом руки свої
на тобі пов'язу
отак перед смертю в хустинку
зав'язують долю...

– Невчасно? Ви ж кричали.
– А що, по-твоєму, мала допомагати йому рвати гудзики на гімнастерці? Щоб подумав, що доступна? Треба ж було для годиться повіднікуватися. А то, сам знаєш, дешево дешево ціниться й не пам'ятається.
– То ви хотіли з ним... – недоказав.
– Тебе не стосується, – відповіла сердито.
– То, може, повернетесь? Провести? Як можна? Він же одружений. У нього сім'я.
– Ми всі його сім'я. Зараз війна, Колю.
– Ех ви, а я думав... А я на вас... молився.
– Дурненький, – вперше уважно придивилася до нього. – Молодий і дурний.
– А я виросту.
– Молодий, що ти можеш, крім кохатися?
– Життя за вас віддати.
– Дурненький. Життя можна віддати тільки за себе. Воно ж – лише твоє.
– А ще вічно любити.
– Таку нехорошу?
– Для мене ви — найкраща в світі. Красива і смілива. І звідки це у вас?
– Краса?
– Сміливість.
– Твої батьки живі? – запитала замість відповіді.

Борсаючись між тим і цим світом, чув, наче крізь сон, про відважний вчинок військового лікаря Марини Круглик. Про те, як жорстоко знущалися з неї фашисти.

– Так, вони в тилу.
– А моїх розстріляли. Я ладна душити фріців голими руками. Ну, дякую, що провів, що «врятував». Може, воно й на краще. А знаєш, Миколо, він моє перше кохання. Іди, відпочинь. Завтра в бій.
У тому бою Микола Григола був важко поранений. Борсаючись між тим і цим світом, чув, наче крізь сон, про відважний вчинок військового лікаря Марини Круглик. Про те, як жорстоко знущалися з неї фашисти. А прийшовши до тями, не міг згадати деталей розказаного.
Перемога знайшла Миколу у військовому шпиталі. Разом зі всіма він плакав, кричав «ура», пив сталінських сто грамів. А тоді вперше за багато років заснув міцним сном. Під ранок відчув біля себе чийсь присутність. Відкрив очі і радісно скрикнув:
– Венеро!
Так, це була вона. Така ж молода і гарна.
– Ну, здрастуй, Колю. Я прийшла.
– До мене?
Невпевнено кивнула.
– Не пошкодуєш, що вибрала саме мене. Ніколи. Я так тебе люблю.
Обняв за плечі. Як вона схудла! Кинувся знімати з неї плащ-палатку.
– Аби сам не пожалкував. Я ж тепер – справжня Венера.
Плащ-палатка впала на підлогу.
На Миколу з надією дивилася красива, але безрука дівчина, ще більше, ніж колись, схожа на оту, що в музеї.

Коли не можна простити навіть мамі...

● **НЕВИГАДАНА ІСТОРІЯ** Ранок. Година шоста, а можливо ще й п'ята. Людмила солодко спить у своєму ліжечку, обійнявши подушку. Поруч розлігся її улюбленець – здоровенний, кілограмів на дев'ять, пухнастий кіт Смайлик

Анна КОРОЛЬОВА

Двері рвучко без стуку відчинились і голосно вдарились об стіну:

– Людо, чого розляглась? – чути горлання матері. – Ми всі давно на ногах, малий пів ночі не спав, я втомилася його на руках носити. Іди з ним на вулицю, доки ще не так жарко, погуляй. Дай нам із сестрою відпочити.

Людмила аж підстрибнула на ліжку. Смайлик впав на підлогу, але він цього, здається, навіть і не помітив, просто змінив позу і спав далі.

– Я о другій ночі з роботи повернулась, мамо. Ти хоч уявляєш, як це – шістнадцять годин на ногах. Мені ще на пари сьогодні. Яка дитина? Я тут до чого?

У них завжди так було: Люда – старша донька, а це означає одне – повинна. Вона повинна була завжди допомагати мамі. Вона повинна була завжди дивитись за молодшою сестрою, робити з нею уроки. Вона повинна була підтримувати в домі порядок, прати, готувати їсти і вчитись гарно. За найменшу провину її чекало довге моралізування від матері, а потім і від татка.

Десь у років двадцять дівчина зрозуміла, що їй не живе. Вчитись піти після школи не змогла, бо повинна була думати про сестру, яка теж скоро буде випускницею. Оскільки її сестричці у старших класах потрібно гарно виглядати і бути на рівні з усіма, то на Людине навчання грошей немає. На роботу вона пішла теж, бо повинна. Повинна сестрі допомагати і батькам.

Одного дня Люду ніби підмінили – вона забула, що повинна. Взяла і подала документи до ВНЗ. Цю новину батьки сприйняли, як особисту образу, але ще більше здивування їх очікувало, коли дівчина купила собі окремих холодильник, який поставила до своєї кімнати, та ще й зарплатню свою собі залишила, видавши матері лиш незначну частку на оплату комунальних послуг.

З нею тоді з пів року ніхто не розмовляв, аж поки всіх не ошелешила новина – Катя, Людина менша сестра, при надії. Більше того, вона, виявляється, із вишу

Фото із сайту pixabay.com.

«Смайлик чекав її з роботи».

вилетіла кілька місяців тому і нікому не зізналась. З батьком дитини вони «зустрічаються» поки, але дитина – для них не привід для шлюбу.

От тоді батьки знову згадали про Люду.

– Ти повинна сестрі допомогати. У тебе ні котеняти, ні дитинчати, а вона одна, бідолашечка, муситиме дитину на ноги піднімати.

Люда тоді взяла і завела оте саме котеня. Єдина рідна і по-справжньому віддана їй душа

У них завжди так було: Люда – старша донька, а це означає одне – повинна.

у домі з'явилась. Смайлик чекав її з роботи. Відчував її настрій, був прекрасним слухачем і другом.

– Чого kota гладить? – влітала мама з онуком на руках у її кімнату. – Допомогла б сестрі. Ти тітка, ти повинна любити племінничка. Хіба не бачиш, що поміч потрібна, – намагалась вільною рукою зігнати kota і дати дитину Люді, але кіт не йшов, а Люда дитя не брала.

– У тебе зарплатня сьогодні, – дзвонить сестра без «добридень», – купи малому памперси. Ти у нас багатенька, тому бери «Трійку» і аби в пачці було більше двох сотень тих підгузків, – і вимикає зв'язок, ніби так і потрібно.

Чого Людмила так довго все те терпіла, вона, напевне, і сама нікому не зможе пояснити. Одного разу не витримала – взяла і пішла на винайману квартиру. Перенесла речі, повернувшись за котом, а його – немає.

– За тобою вискочив, – сказала сестра спокійно. – Що я його шукати піду? Нащо воно мені?

... Правду Людмила дізнається лише через десять років – від тієї ж сестри. Вони й не спілкувались якось після переїзду. Батьки про старшу доньку теж забули. А тут дзвінок:

– Людо, я злягла, – навіть не привітавшись, заговорила мама. – Ти моя старша дитина, ти повинна мене глядіти. Катя на ро-

боті – їй ніколи, та й не хочу я на її плечі такий тягар. Вона одна ж, а ти, знаю, гарно влаштувалась у житті. Нам не допомагала, то хоч зараз будь людиною.

Люда мимо вух увесь мамин монолог пропустила. Головне для неї було одне – ненька занедажала. Вона допоможе і без нагадування – це ж її мама.

З чоловіком виїхали до батьківського дому майже одразу. Три години намагалась у тому безладі, що робився у хаті, знайти хоч якісь материні речі. Зібрала. Сіла зморена коло неньки. Чомусь їй думалось, що мама все зрозуміла і нарешті вона почує хоч одне добре слово.

– На квартиру можеш не розраховувати, – сказала мама зверхньо. – Цей дім ніколи твоїм не був, я вже все давно на Катю переписала. Диви, яка спритна: думала, я не зрозумію, чого ти так швидко приїхала, ходиш тут і вдаєш із себе добру.

Люда сиділа вражена. Ні, не тим, що квартира переписана і належить тепер лиш сестрі, чогось такого вона, власне, і очікувала. Тон матері і відверта нелюбов у її словах – от що вразило найбільше.

Тихо встала і пішла до виходу:

– Ти що? – заволатала сестра. – На мене її залишаєш? Мені що з нею робити? Мені такого не треба. Чуєш? Не треба.

Потім, побачивши, що сестра не реагує, мовила зверхньо:

– Недарма мама твого Смайла тоді з дому викинула. Як же ми тішились, дивлячись, як ти його місяць шукала, розпитуючи всіх, чи не бачили.

Людмила спинилась. Сльози покотились по обличчю, і світ поплив перед очима. Вона знала, що її тут ніколи не любили і не чекали. Але те, що рідна мама забрала у неї єдину радість і по-справжньому люблячу душу, вразило найбільше. Добре, що чоловік був поруч. Обійняв і повів до авто.

...**Більше вони сюди не повертались. Життям родичів не цікавились і не допомагали ніколи, навіть тоді, коли заплакана Катя повідомила, що матері не стало.**

– Деяких речей простити не можна навіть неньці, – повторює Людмила.

● ЛЮБИСТОК

«Відлітайте, дерева. Прощай, нетутешня пташко...»

Мар'яна САВКА

Відлітайте, дерева. Прощай, нетутешня пташко. Ані докору з уст. Нам лишається довга сльота.

В керамічному глечикі — кілька засохлих ромашок.

Ікебана від літа, довершена і проста.

Пів години дощу, пів години ясного неба. Вогко дихає камінь бароко і рококо. Нагулятися містом, потім піти до себе, Відігрітись на кухні, запарити молоко.

Підійти до вікна і дивитись, як дужий вітер Нагінає дерева і листя в саду мете. І про щось промовчати, торкнувши засохлі квіти. І про щось говорити: про вітер, про листя, про те,

Що ця осінь така, як чудна перезріла панна – То дарує вам усміх, то хусточку мочить слізьми. А в долоні від літа — хіба що суха ікебана. І щодень по пелюстці її обриваємо ми.

А в долоні від літа – хіба що суха ікебана.

Гороскоп кохання на листопад

- **ЩО ВІЩУЮТЬ ЗОРІ?** Останній осінній місяць зазвичай холодний та непередбачуваний. Тож слід приготуватися до значних змін. Буде багато новин та сюрпризів в особистій сфері. Тримайте свої емоції під контролем, не конфліктуйте й не сваріться

ОВЕН (21 БЕРЕЗНЯ — 20 КВІТНЯ)

Настає непростий період. Самотнім представникам цього знака з романтичними стосунками краще зачекати. Зараз усе безнадійно. Тим, хто знайшов пару, може здатися, що кохана людина поводить дивно. Не потрібно акцентувати на цьому увагу — і проблема вирішиться сама собою. У сімейному житті відбудуться зміни: з'ясяються якісь неприємні обставини. Друга половинка може не так вас зрозуміти, що призведе до сварки. Потрібно набратися терпіння і пережити всі негаразди гідно.

до кінця цього місяця, і не варто про це шкодувати, адже незабаром вас чекає доленосна зустріч. Леви дуже запальні, і їм потрібно бути обережними з висловлюваннями. Особливо це стосується сімейних представників цього знака, оскільки вони можуть образити близьких, не помічаючи того.

ДІВА (24 СЕРПНЯ — 23 ВЕРЕСНЯ)

Самотні представники цього знака ніяк не можуть забути попередні стосунки, тому їм складно почати нові. Закохані Діви будуть спантеличені поведінкою партнера, а все через те, що самі приділяли йому мало часу. Якщо хочете зміцнити союз, то пора терміново вживати заходів, наприклад піти на побачення. Одружені повинні спробувати згладити гострі кути у взаєминах та створити теплу атмосферу в домі.

ТЕЛЕЦЬ (21 КВІТНЯ — 20 ТРАВНЯ)

Романтичних осіб потягне на нові пригоди. Потрібно бути уважнішим із вибором партнера, оскільки багато хто норовить лише скористатися близькістю і зникнути при першій же можливості. Деяких Тельців накриють спогади про попередні стосунки, вони навіть відчують тугу за ними, але це лише від браку уваги. У листопаді одруженим представникам знака потрібно проявити стриманість і мудрість: тактовно пояснити родичам, що вирішите всі наболілі питання зі своєю половинкою без сторонніх.

ТЕРЕЗИ (24 ВЕРЕСНЯ — 23 ЖОВТНЯ)

У житті самотніх представників цього знака особливих змін не відбудеться. Новоспечені ж парочки зіткнуться з першими труднощами, а тривалі союзи знову переживуть кризу. Без цього ніяк, головне — не загострювати ситуації. І для сімейних Терезів це нелегкий час. Їм постійно будуть дорікати в чомусь і виставляти винуватими. Дивіться, не посваріться з коханою людиною, тому що це може затягнутися надовго.

БЛИЗНЮКИ (21 ТРАВНЯ — 21 ЧЕРВНЯ)

Самотні Близнюки ризикують потрапити в любовний трикутник. Якщо новий обранець із вами не чесний, краще відразу припинити спілкування і не вестися на казки про щасливе майбутнє. У пар стосунки складатимуться добре. Конфліктів не передбачається, та все ж Близнюкам слід бути обережними у висловлюваннях та вчинках. Одруженим представникам знака листопад підготував сюрприз: друга половинка заохоче у чомусь зізнатися. Не будьте категоричні, вислухайте її до кінця, а вже потім обговоріть це разом.

СКОРПІОН (24 ЖОВТНЯ — 22 ЛИСТОПАДА)

Вільні представники цього знака перебуватимуть в активному пошуку, і вже наприкінці місяця їх очікуватиме приємна зустріч у компанії друзів. Парам треба частіше виходити в люди: відвідувати заходи, вирушати у кіно чи театр. Це дасть змогу повернути у стосунки романтику. У любовній сфері одружених Скорпіонів усе непогано, от тільки заважає їхня активність. Слід припинити намагатися змінити партнера, зробити це все одно не вдасться. Насолоджуйтеся часом, який проводите вдвох.

РАК (22 ЧЕРВНЯ — 22 ЛИПНЯ)

Самотніх чекає романтика, побачення і залицяння, але не поспішайте з інтимом. Намагайтеся уникати знайомств з одруженими людьми. Хтось із близьких буде проти стосунків, що вже склалися у закоханих пар. Доведіть, що ви маєте право самі обирати собі партнера і вчитися на власних помилках. У листопаді одруженим Ракам вдасться провести більше часу зі своєю половинкою. З'явиться можливість на вихідних вирушити в захопливу поїздку та порадувати близьких покупками.

СТРІЛЕць (23 ЛИСТОПАДА — 21 ГРУДНЯ)

У самотніх Стрільців усе складно: їм потрібно розібратися зі своїми давніми почуттями, оскільки на горизонті з'явиться людина, яка порушить їхній сон. Тут потрібна свіжа голова, щоб не стати легкою здобиччю протилежної статі. Закоханим парам у листопаді доведеться розбиратися у своїх стосунках, причому представників цього знака виставлять винуватими. Тримайте оборону, і якщо вам поставлять ультиматум, то проявіть жорсткість. Одружені Стрільці дійдуть простого висновку: найголовніше в житті — любов. Думка здається банальною, але для них вона виявиться рятівною.

ЛЕВ (23 ЛИПНЯ — 23 СЕРПНЯ)

У романтичних стосунках — як на хвилі. Леви то ревнують, то ненавидять, то жадатимуть, то любитимуть. Пора вже визначитися зі своїми почуттями. Якщо взаємини не пройдуть перевірку, то вони завершаться вже

КОЗЕРІГ
(22 ГРУДНЯ —
20 СІЧНЯ)

У листопаді в самотніх представників знака є всі шанси познайомитися з цікавою людиною, яка в майбутньому може стати їм дуже близькою. Не варто сидіти в чотирьох стінах очікуванні дива, станьте активнішими. Тим, хто перебуває у стосунках, слід частіше вибиратись на тусовки. Це дасть змогу визначитися, готові ви до одруження чи ні. Сімейних Козерогів останнім часом засмучує їхня половинка. Якщо хочете щось змінити, то саме пора серйозно поговорити й усе з'ясувати.

ВОДОЛІЙ
(21 СІЧНЯ —
20 ЛЮТОГО)

Перед не-одруженими Водоліями постане складний вибір: їх зацікавлять відразу дві особистості, які абсолютно різні, але притягують однаково сильно. Головне — не поспішати, за деякий час ви зрозумієте, за ким по-справжньому скучили. Ті, хто знайшов пару, цього місяця мають можливість з'ясувати непорозуміння з партнером і покращити стосунки. Сімейні Водолії зі своєю половинкою нарешті досягнуть піку гармонії і насолоди одне одним. Вони пишатимуться тим, що з них братимуть приклад.

**РИБИ (21 ЛЮТОГО —
20 БЕРЕЗНЯ)**

Холостяки мінятимуть партнерів, як рукавички. Вони дуже легко закохуватимуться, і щоразу їм здаватиметься, що це на все життя. Риби, що перебувають у стосунках, у листопаді більше будуть захоплені роботою, однак не варто відмовлятися від побачень і поїздок, обов'язково приділяйте час коханій людині. Шукайте золоту середину — і тоді будете по-справжньому щасливі. Одружених представників цього знака очікує приємний відпочинок зі своєю половинкою. Романтика повернеться у ваші стосунки.

За матеріалами mirkosmosa.ru,
sylnaукраїна.com.ua.

Червона парасоля

- **для душі** Він був працьовитий і серйозний, вона – вродлива і розсудлива. Вони закохалися ще перед тим, як він мав іти до війська. Хлопець хотів щось подарувати дівчині. Щось, що нагадувало б про його любов. Проте мусив заощаджувати гроші, бо й так багато коштів забирало навчання. Він ходив по крамницях, довго вагався, та врешті вибрав. Купив велику парасолю гарного червоного кольору

Бруно ФЕРРЕРО,
італійський католицький священник-монах,
оповідання з книги «365 коротких історій
для душі» (видавництво «Свічадо»)

Під цією парасолею закохані попрощалися, присягнувши одне одному вічну любов, і вирішили одружитися.

...У новому домі парасоля знайшла собі місце у сховку.

Минали роки. Народилися діти. З'явилися клопоти, турботи, втома. Звідкись прийшла нудьга. Між чоловіком і жінкою надовго запанувала мовчанка.

Якось увечері вони сиділи на кана-

До них повернулися всі мрії, що були присипані пилом буденщини.

пі перед телевізором і позіхали. Раптом жінка підвелася, побігла до кімнатки і за хвилику повернулася з червоною парасолею. Не довго думаючи, відкрила її – з парасольки посипався порошок. Далі, тримаючи відкриту парасолю, жінка знову сіла на канапу. За якийсь час чоловік пригорнувся до дружини і ніжно її обняв.

До них повернулися всі мрії, що були присипані пилом буденщини.

***

Хлопець і дівчина, що довго зустрічалися, врешті побралися. У них було четверо дітей.

Діти вирости і теж створили родини.

Увечері, по шлюбі останньої доньки, вони zostалися вдома самі. Вони знову були парою.

Чоловік із дружиною сіли одне навпроти одного.

Він довго вдивлявся у неї. Потім вимовив: «Хто ж ти?»

***

Не забувайте про червону парасолю!

Фото із сайту cutmall.com.ua.

А коли ви
востаннє отак
цілувались?

Початок на с. 2

МАЙСТЕР-КЛАС

Та зачекай ти зі своїм «дрилуванням» –
Поглянь, яка за столом зібралась компанія.

***

Не чіпай, я – не коханець твоєї дружини,
Я – працівник фірми «Хазяїн на годину».
Прийшов по дзвінку – відеокамеру
встановити,
А ти вже ладен мені морду набити.

***

Чого шарпаєш, хочеш, щоб упав?
Я ж сказав, що з цим ділом зав'язав.

***

Ей, друже по нещастю, досить стіну
псувати.

Давай чимдуж звідси «линяти»,
Поки «рогоносець» пішов з собакою
гуляти.

***

За штани тримай, вони відомого бренду,
А то футболка стара – із секонд-хенду.
Може будь-якої миті порватись,
А я не Бетмен – не вмю літати.

***

Ану досить із себе ремонтника вдавати.
Знаю, який ти ремонтник, – лиш би я
з хати.

***

– Тату, годі тобі «дрилувати» –
Сусід уже перестав на скрипці грати!

**Все одно на будівництві
«Спостереження» зроблю
І когось на крадівництві
Я на камеру зловлю.**

***

Послали відеокамери міняти,
Та з такою страховкою
Нехай мер їх сам чіпляє.

***

– Відпусти, а то одержину порвеш,
Я твоєї жінки навіть не знаю,
Я лиш відеокамери тут чіпляю,
Бо сюдою буде їхати президентський
кортеж.

***

Ох, і клопоту ми, комунальники,
Перед Днем Незалежності маємо:
Де лиш можна долізти – прапори чіпляємо.

***

Українець в Криму намагається вивісити
свій прапор!

**(Павло ОЛЕХ, м. Любомль
Ковельського району Волині).**

***

Попри страх, таки TikTok
Підключив я з успіхом,
Тож дивитися готов
Бій Джозуа з Усицом!

***

– Обережніше, мій брате,
Я не зможу тебе злапати,

фото із сайту pixabay.com.

Тур №11 (2021):

А сьогодні ми пропонуємо помізувати над підписами до цієї доволі колоритної світлини. Щось подібне бачили? Поділіться цікавою історією. Кожен учасник може запропонувати до 25 листопада будь-яку кількість варіантів і надіслати їх нам на адресу: 43025, просп. Волі, 13, м. Луцьк, «Так ніхто не кохав», або на електронну – takvolyn@gmail.com. Увага! Не забудьте вказати свої дані, щоб отримати 250 гривень призових, якщо станете абсолютним переможцем конкурсу.

Бо не вмю я літати!
– Ха! А я не вмю плавати!..

***

З тобою відвага
Й попутні вітри:
Увага, увага!
Відпускаю на «три»!

***

«Завжди стережись найгіршого!» –
Каже класик чи пророк:
Від смішного до трагічного
Тут всього один лиш крок...

***

Я страхуюсь на мільйони
І до травм давно вже звик...
– Хто там падати боронить?
– Так це ж я – твій Страховик!..

***

Все одно на будівництві
«Спостереження» зроблю
І когось на крадівництві
Я на камеру зловлю.

***

– Гей, сновидо, не йди «у нікуди»!
– Не-кри-чи-а-то-рап-том-роз-бу-диш...
(Миколай ШОСТАК, м. Луцьк).

ПІДСУМКИ «СТОП-КАДРУ» №10 (2021):

фото із сайту pixabay.com.

III місце (50 гривень призових):

Ми інструкцію дивились
з кумом разів двісті
і подумали обоє –
розберемь на місці!

**(Ольга ПЕТРОВА,
м. Луцьк Волинської області).**

II місце (75 гривень призових):

На будівництві – це не в школі:
якщо не вивчив рівновагу тіл,
то, за фізичними законами,
донизу зразу полетів!

**(Наталія НЕЛІНА, смт Вендичани
Вінницької області).**

**I місце
(125 гривень призових):**

Будеш його відпускати –
Не отримаєш зарплати!

**(Микола КЛИМУК,
м. Луцьк Волинської області).**

А бути вродливішою за наречену – забороняється!

● **ГІРКО!** Правила поведінки гостей на весіллі

Наталія КРУГЛИК,
уривок із книги «Весілля від А до Я»

ПОРАДИ ДЛЯ ВСІХ ГОСТЕЙ:

- ▲ Пийте до дна перші 10–15 чарочок, а всі інші — з дозволу тещі та свекрухи.
- ▲ Коли будете закушувати і з'їсте всю ікру, не вимагайте добавки.
- ▲ Не викручуйте скатертину, на якій розлили горілку, собі в чарку.
- ▲ Пам'ятайте: тверезий п'яного не розуміє. Аби запобігти непорозумінням, усі мають бути в однаковій кондиції, бо в нас такі традиції.
- ▲ Коли їсте курочку чи качечку, кістки на тарілку не кладіть: це заважатиме вчасно взяти закуски — кістки можна пожити і сусідові в кишеню.

Не викручуйте скатертину, на якій розлили горілку, собі в чарку.

- ▲ Не перекладайте сусідам у тарілку те, що можете з'їсти самі.
- ▲ Не шкодуйте хвилинки для дотепної смішинки.
- ▲ Під столом більше трьох не збирайтеся.
- ▲ Не забувайте час від часу згадувати, чому ви тут зібрались, і кричати нареченим «Гірко!»
- ▲ Не кладіть у кишеню шматок торта, навіть якщо він вам дуже сподобався, а з'їсти не маєте сил.
- ▲ Коли будете йти додому, не забувайте свої речі, надто ж себе.
- ▲ По закінченні весілля не вдягайтеся в чуже пальто, навіть у випадку, коли воно краще, ніж ваше.
- ▲ Не обіцяйте господарям, що завтра ви разом зі своїми родичами та друзями прийдете доїдати весільні страви, аби ті не зіпсувалися.

▲ Веселіться, танцюйте, гуляйте! Пийте та їж — не поспішайте.

НА ЗАБАВІ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- ▲ Закохуватися в наречену.
- ▲ Спати за столом і під ним, особливо з хропінням.
- ▲ Бути вродливішою за наречену.
- ▲ Витирати руки платтям сусідки, навіть тоді, коли вона вже цього не помічає.
- ▲ Зачісуватися виделкою.
- ▲ Пліткувати про тещу і свекруху.
- ▲ Бити посуд об голову сусіда.
- ▲ Освідчуватися у коханні більше ніж трьом представникам протилежної статі.
- ▲ Підливати нареченій.
- ▲ Співати мовою братів наших менших.
- ▲ Усім неодруженим та незаміжнім іти додому поодиноці.
- ▲ Пальба очима в незнайомих одруже-

них чоловіків заборонено. Відстрілювати дозволено тільки холості особи сильної статі.

▲ Чоловікам заборонено приділяти значну увагу одруженим жінкам, аби запобігти нанесенню фізичних збитків від чоловіків обраних красунь.

НА СВАЙБІ ДОЗВОЛЕНО:

- ▲ Пити, їсти, кричати «Гірко!», вітати молодят і дарувати їм подарунки, танцювати з чужою дружиною, викрадати наречену та її взуття.
- ▲ Коли заграє музика, неодмінно слід танцювати, не жаліючи ніг своїх... і сусіда. Хто не може танцювати стоячи, танцюйте сидячи.

Правила для вас не нові.

Правила давно знайомі.

**Ви про них не забувайте,
На всі 100 відпочивайте**

Приємного вам вечора!

Бо... старший сват боїться старшу дружку, як «противогаза»!

Фото із сайту youtube.com.

ІСТОРІЇ ДЛЯ ДУШІ

ТАК НІХТО НЕ КОХАВ

Місячник
«Так ніхто не кохав історії для душі»
www.volyn.com.ua

Засновник: Товариство з обмеженою відповідальністю «Газета «Волинь»
Головний редактор і відповідальний за випуск ЗГОРАНЕЦЬ Олександр Олександрович
Зареєстрована 22 липня 2020 року.
Набрана і зверстана в комп'ютерному центрі ТЗОВ «Газета «Волинь»

Адреса редакції і видавця:
43025, м. Луцьк, просп. Волі, 13

E-mail: takvolyn@gmail.com,
reklama.volyn@gmail.com

Телефонуйте: у приймальною – (0332) 72-38-94,
з питань реклами – (0332)77-07-70,
приватних оголошень – (0332)72-39-32,
розповсюдження – (0332)72-38-94.

ТЗОВ «Газета «Волинь» п/р UA20303440000002600805520122
КБ «ПриватБанк», МФО 303440 ЄДРПОУ 02471695

Друк офсетний. Обсяг – 32 сторінки формату А-4
Передплатні індекси: 86771, 60305, 60392, 86772 – для Волині,
60779 – для інших областей

Регістраційні номери:
серія ЛВ №571-304Р серія КВ №23543-13383Р
Віддруковано: Поліграфічне видавництво «А-Прінт» ТОВ «Дім»,
м. Тернопіль. Тел.: (0352)52-27-37, (067) 352-18-51, сайт www.a-print.com.ua.
Тираж згідно із замовленням.
Замовлення № 2013

«Ось вони гуляють парком. Маленький «цоловік» зашпортався. Упав».

«Вам личить осінь...»

● **НЕВИГАДАНА ІСТОРІЯ** Так сказав колись Роман Світлані. «Мені лише двадцять вісім», – відповіла подумки й глянула на нього своїми дивними очима. У її погляді було щось від осені – сумне і таємниче. Роман ніколи не думав, що зустрине жінку, схожу на його велике кохання, якого спершу добивався, а потім зрікся...

Ольга ЧОРНА

Відбив Галину у ліпшого друга Івана. А потім втратив – і Галю, і друга. Злякався, коли кохана сказала, що вагітна.

— А може, це дитина від Івана? – запитав.

Вона нічого не відповіла. Тільки глянула своїми дивними очима. І пішла. Назавжди...

Він був упевнений, що це його дитина. Але тоді ще не думав про одруження.

– Ромку, – якось, перестрівши, мовив Іван, – це мій син. Зрозумів? А ти... Мені

“**Іван сказав, що це його син. Хай так і буде.**”

шкода, що ми були друзями.

Роман ні за чим не шкодував. У нього вже була нова пасія, і не одна.

Коли побачив Галину з маленьким, серце забилося швидше. Але він заборонив собі будь-які сентименти: «Іван сказав, що це його син. Хай так і буде».

Одружився з Поліною – одиночкою з багатой родини.

– Ти, Ромку, не відмовляй Полінці ні в чому, – сказав тесть. – Наша дівчинка звикла жити в розкоші.

«Дівчинка» жила безтурботно. Роман дружині дорікати не смів, бо мешкав у подарованій тестем квартирі, їздив у подарованій машині. Працював у поважній установі, куди також влаштувався не без допомоги тестя.

– Поліно, твої батьки запитують, коли чекати внуків?

– Бавитися з дітьми не хочу і, певно, не захочу. Але цього їм знати не слід.

Закінчення на с. 22 – 23.

ГАЗЕТА З ВІРУСОМ ЛЮБОВІ — ПРОЧИТАЄШ І ЗАКОХАЄШСЯ!!!

Передплатні індекси «ТАК НІХТО НЕ КОХАВ»: 86771, 60305, 86772

(для читачів Волинської області)

60799

(для читачів інших областей).